

Utgiftsområde 24 Näringsliv

Sammanfattning

Utskottet tillstyrker de av regeringen i budgetpropositionen (prop. 2009/10:1) föreslagna anslagen för budgetåret 2010 inom utgiftsområde 24 Näringsliv, totalt ca 5,5 miljarder kronor. Motioner med förslag om andra anslagsbelopp än vad regeringen föreslagit avstyrks av utskottet. Företrädarna i utskottet för Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet har avstått från att delta i beslutet om anslag. De erinrar i särskilda yttranden om de budgetförslag som framlagts av respektive parti.

När det gäller anslaget Näringslivsutveckling m.m. (1:5) föreslår utskottet att riksdagen ska göra ett tillkännagivande till regeringen beträffande den ansvariga myndighetens, Tillväxtverkets, fördelning av medlen. Utskottet framhåller att i avvaktan på den av regeringen aviserade propositionen med nya riktlinjer för finansierings- och rådgivningsinsatser till små och medelstora företag måste det nämnda anslaget av Tillväxtverket fördelas i linje med den skisserade inriktningen, och inte i motsatt riktning.

Utskottet föreslår vidare att riksdagen, genom ett tillkännagivande och med bifall till en motion, ska uppmana regeringen att se till att en långsiktig lösning när det gäller huvudmannaskap och basfinansiering för Institutet för Kvalitetsutveckling (SIQ) kommer till stånd. Utskottet står enhälligt bakom detta beslut. Hur en långsiktig lösning ska se ut och vilken myndighet eller vilket organ som ska ges ansvaret uttalar sig utskottet inte om, utan den frågan bör lösas av regeringen.

Riksdagen bör enligt utskottet avslå samtliga motionsyrkanden om näringspolitikens inriktning. Utskottet redogör för sin syn på denna inriktning och erinrar om det mål för näringspolitiken som riksdagen har beslutat om. Målet är att stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag, för att därigenom bryta utanförskapet. I en reservation (s, v, mp) presenteras dessa partiers gemensamma uppfattning i frågan.

I betänkandet behandlas också en skrivelse av regeringen (skr. 2008/09:221) med redovisning av de åtgärder som regeringen hösten 2008 föreslog i en proposition med förslag om stärkta insatser för fordonsindustrin (prop. 2008/09:95). Utskottet erinrar om att det var en enig riksdag som strax

före jul 2008 beslutade om dessa insatser för fordonsindustrin med anledning av den nämnda propositionen. Den nu aktuella skrivelsen läggs till handlingarna. Utskottet ställer sig vidare bakom de förslag om bemyndiganden avseende kreditgarantier och undsättningslån till företag inom fordonsklustret som läggs fram i budgetpropositionen. Samtliga här aktuella motionsyrkanden avstyrks. I tre reservationer (s; v; mp) redovisas respektive partis synpunkter på behovet av åtgärder för fordonsindustrin.

Slutligen behandlas i betänkandet regeringens skrivelse med uppföljning av EU:s Lissabonstrategi (skr. 2009/10:34). Skrivelsen läggs till handlingarna. Utskottet påpekar att avlämnandet av skrivelsen är av formell karaktär och följer av en inom EU överenskommen hantering. En motion som väckts med anledning av skrivelsen avstyrks av utskottet men följs upp i en reservation (mp).

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	5
Redogörelse för ärendet	9
Ärendet och dess beredning	9
Utskottets överväganden	10
Inledning	10
Näringspolitikens inriktning	11
Motionerna	13
Vissa kompletterande uppgifter	15
Utskottets ställningstagande	15
Anslag m.m. inom utgiftsområde 24 Näringsliv	18
Inledning	18
Propositionen	18
Motionerna	21
Socialdemokraterna	21
Vänsterpartiet	23
Miljöpartiet	25
Motion om Institutet för Kvalitetsutveckling	28
Motioner om turism	28
Vissa kompletterande uppgifter	31
Proposition om företagsutveckling	31
Trygghet för företagare	32
Handlingsplan för kulturella och kreativa näringar	32
Institutet för Kvalitetsutveckling	32
Information från Utrikesdepartementet, Exportkreditnämnden och AB Svensk Exportkredit	33
Turism	34
Utskottets ställningstagande	37
Inledning	37
Anslag m.m. inom utgiftsområde 24 Näringsliv	37
Institutet för Kvalitetsutveckling	39
Fordonsindustrin	40
Skrivelse 2008/09:221 om redovisning av de åtgärder som föreslogs i proposition 2008/09:95	40
Inledning	40
Bolag för forskning och utveckling	41
Statliga kreditgarantier	41
Undsättningslån	42
Förlängt bemyndigande	43
Propositionen	43
Motionerna	43
Motion väckt med anledning av skrivelsen	43
Motioner från allmänna motionstiden	44
Vissa kompletterande uppgifter	45
Fouriertransform AB	45
Vinnovas fordonsforskningsprogram	45

Lån i Europeiska investeringsbanken	46
Undsättningslån	47
Miljöbilspremie och skrotningspremie	47
Utskottets ställningstagande	48
Sveriges handlingsprogram för tillväxt och sysselsättning – uppföljningsrapport 2009	49
Skrivelse 2009/10:34	49
Motionen	49
Vissa kompletterande uppgifter	50
Reservationer	52
1. Näringspolitikens inriktning, punkt 1 (s, v, mp)	52
2. Fordonsindustrin, punkt 4 (s)	53
3. Fordonsindustrin, punkt 4 (mp)	55
4. Fordonsindustrin, punkt 4 – motiveringen (v)	57
5. Sveriges handlingsprogram för tillväxt och sysselsättning – uppföljningsrapport 2009, punkt 5 (mp)	57
Särskilda yttranden	59
1. Anslag m.m. inom utgiftsområde 24 Näringsliv, punkt 2 (s)	59
2. Anslag m.m. inom utgiftsområde 24 Näringsliv, punkt 2 (v)	61
3. Anslag m.m. inom utgiftsområde 24 Näringsliv, punkt 2 (mp)	64
4. Turism (s, v, mp)	68
5. Insatser för att stärka småföretagen (s, v, mp)	69
6. Sveriges handlingsprogram för tillväxt och sysselsättning – uppföljningsrapport 2009, punkt 5 (s)	69
7. Sveriges handlingsprogram för tillväxt och sysselsättning – uppföljningsrapport 2009, punkt 5 (v)	70
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	71
Proposition 2009/10:1	71
Skrivelse 2008/09:221	72
Följdmotion med anledning av skrivelse 2008/09:221	72
Skrivelse 2009/10:34	72
Följdmotion med anledning av skrivelse 2009/10:34	73
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2009	73
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens och oppositionspartiernas förslag till anslag för 2010 under utgiftsområde 24 Näringsliv	81
<i>Bilaga 3</i>	
Utskottets förslag till anslag för 2010 under utgiftsområde 24 Näringsliv	83

Tabell

Tabell Regeringens och oppositionspartiernas förslag till utgiftsnivåer för utgiftsområde 24 Näringsliv	10
--	----

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Näringspolitikens inriktning

Riksdagen avslår motionerna 2009/10:Ub292 yrkandena 1 och 5, 2009/10:N214, 2009/10:N267 yrkandena 1 och 2, 2009/10:N309, 2009/10:N332, 2009/10:N398, 2009/10:N432, 2009/10:N449, 2009/10:N472 yrkande 1, 2009/10:N475 yrkandena 2 och 15 samt 2009/10:N488.

Reservation 1 (s, v, mp)

2. Anslag m.m. inom utgiftsområde 24 Näringsliv

a) Bemyndigande för anslaget 1:2

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2010 för ramanslaget 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling besluta om bidrag som, inklusive tidigare gjorda åtaganden, medför behov av framtida anslag på högst 2 000 000 000 kr under 2011–2015. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:1 utgiftsområde 24 punkt 1.

b) Bemyndigande för anslaget 1:5

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2010 för ramanslaget 1:5 Näringslivsutveckling m.m. ingå ekonomiska förpliktelser som, inklusive tidigare gjorda åtaganden, medför behov av framtida anslag på högst 200 000 000 kr under 2011–2013. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:1 utgiftsområde 24 punkt 2.

c) Bemyndigande för anslaget 1:8

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2010 för ramanslaget 1:8 Sveriges geologiska undersökning: Geologisk undersökningsverksamhet m.m. besluta om bidrag som, inklusive tidigare gjorda åtaganden, medför behov av framtida anslag på högst 6 000 000 kr under 2011 och 2012. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:1 utgiftsområde 24 punkt 3.

d) Bemyndigande för anslaget 1:9

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2010 för ramanslaget 1:9 Sveriges geologiska undersökning: Geovetenskaplig forskning besluta om bidrag som, inklusive tidigare gjorda åtaganden, medför behov av framtida anslag på högst 12 000 000 kr under 2011–2013. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:1 utgiftsområde 24 punkt 4.

e) Bemyndigande för anslaget 1:15

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2010 för ramanslaget 1:15 Rymdverksamhet besluta om bidrag som, inklusive tidigare gjorda åtaganden, medför behov av framtida anslag på högst 2 000 000 000 kr under 2011–2015. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:1 utgiftsområde 24 punkt 5.

f) Bemyndigande avseende exportkreditgarantier

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2010 inkläda staten betalningsansvar intill ett belopp, inklusive redan utfärdade garantier, av högst 500 000 000 000 kr för exportkreditgarantier. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:1 utgiftsområde 24 punkt 8.

g) Bemyndigande avseende investeringsgarantier

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2010 inkläda staten betalningsansvar intill ett belopp, inklusive redan utfärdade garantier, av högst 10 000 000 000 kr för investeringsgarantier. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:1 utgiftsområde 24 punkt 9.

h) Bemyndigande avseende upplåningsrätt för Exportkreditnämnden
Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2010 besluta att Exportkreditnämnden får obegränsad upplåningsrätt i Riksgäldskontoret för skadeutbetalning. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:1 utgiftsområde 24 punkt 10.

i) Bemyndigande avseende låneram för AB Svensk Exportkredit

Riksdagen bemyndigar regeringen eller, efter regeringens bestämmande, Riksgäldskontoret att under 2010 bevilja AB Svensk Exportkredit en låneram intill ett belopp om högst 100 000 000 000 kr. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:1 utgiftsområde 24 punkt 11.

j) Bemyndigande avseende kreditgaranti för AB Svensk Exportkredit

Riksdagen bemyndigar regeringen eller, efter regeringens bestämmande, Riksgäldskontoret att under 2010 bevilja AB Svensk Exportkredit kreditgaranti för upplåning intill ett belopp om högst 250 000 000 000 kr. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:1 utgiftsområde 24 punkt 12.

k) Anslagen under utgiftsområde 24 Näringsliv

(i) Riksdagen anvisar för budgetåret 2010 anslagen under utgiftsområde 24 Näringsliv enligt utskottets förslag i bilaga 3.

(ii) Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad utskottet anför om Tillväxtverkets fördelning av medlen under anslaget 1:5 Näringslivsutveckling m.m.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:1 utgiftsområde 24 punkt 13.

l) Motioner rörande anslagen m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2009/10:Kr308 yrkandena 1–3, 5 och 6, 2009/10:T537 yrkande 1, 2009/10:N207, 2009/10:N226, 2009/10:N229, 2009/10:N255, 2009/10:N260, 2009/10:N262 yrkandena 1–4, 2009/10:N298, 2009/10:N299, 2009/10:N300, 2009/10:N302 yrkandena 1 och 2, 2009/10:N303, 2009/10:N311, 2009/10:N319 yrkande 2, 2009/10:N321, 2009/10:N324, 2009/10:N359, 2009/10:N381, 2009/10:N388 yrkandena 14 och 23, 2009/10:N410, 2009/10:N419, 2009/10:N420, 2009/10:N421, 2009/10:N429 yrkandena 5 och 7, 2009/10:N437, 2009/10:N441 yrkandena 1–4, 2009/10:N446, 2009/10:N456, 2009/10:N468 yrkande 6, 2009/10:N469, 2009/10:N472 yrkande 4 och 2009/10:N476 yrkandena 1–3 och 6–9.

3. Institutet för Kvalitetsutveckling

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad utskottet anför om en långsiktig lösning avseende huvudmannaskap och basfinansiering för Institutet för Kvalitetsutveckling. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:N342.

4. Fordonsindustrin

a) Bemyndigande avseende kreditgarantier till företag i fordonsklustret

Riksdagen bemyndigar regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer att under 2010 ställa ut statliga kreditgarantier till företag i fordonsklustret för upptagande av lån i Europeiska investeringsbanken för omställning till grön teknologi m.m. på upp till 20 000 000 000 kr mot fullgoda säkerheter och med marknadsavspeglade avgifter under normalt marknadsläge. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:1 utgiftsområde 24 punkt 6.

b) Bemyndigande avseende undsättningslån

Riksdagen bemyndigar regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer att i enlighet med EU-kommissionens riktlinjer om statligt stöd under 2010 ge undsättningslån mot fullgoda säkerheter på upp till 5 000 000 000 kr till företag inom fordonsklustret som befinner sig i ekonomiska svårigheter. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:1 utgiftsområde 24 punkt 7.

c) Redovisning av de åtgärder som föreslogs i proposition 2008/09:95

Riksdagen lägger skrivelse 2008/09:221 till handlingarna.

d) Motioner rörande fordonsindustrin

Riksdagen avslår motionerna 2009/10:T537 yrkandena 3 och 4, 2009/10:N1, 2009/10:N283, 2009/10:N384 och 2009/10:N481.

Reservation 2 (s)

Reservation 3 (mp)

Reservation 4 (v) – motiveringen

5. Sveriges handlingsprogram för tillväxt och sysselsättning – uppföljningsrapport 2009

Riksdagen avslår motion 2009/10:N6 yrkandena 1–6 och lägger skrivelse 2009/10:34 till handlingarna.

Reservation 5 (mp)

Stockholm den 3 december 2009

På näringsutskottets vägnar

Karin Pilsäter

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Karin Pilsäter (fp), Tomas Eneroth (s)¹, Björn Hamilton (m), Hans Rothenberg (m), Carina Adolfsson Elgestam (s)², Maria Plass (m), Alf Eriksson (s)³, Krister Örnfjäder (s)⁴, Karin Åström (s)⁵, Staffan Anger (m), Kent Persson (v)⁶, Liselott Hagberg (fp), Per Bolund (mp)⁷, Cecilie Tenfjord-Toftby (m), Eva-Lena Jansson (s)⁸, Åke Sandström (c) och Eva Johnsson (kd).

^{1–8} Avstår från ställningstagande under punkt 2.

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta betänkande behandlas

dels proposition 2009/10:1 (budgetpropositionen) såvitt gäller utgiftsområde 24 Näringsliv,

dels regeringens skrivelse 2008/09:221 med redovisning av de åtgärder som föreslogs i proposition 2008/09:95,

dels regeringens skrivelse 2009/10:34 om Sveriges handlingsprogram för tillväxt och sysselsättning – uppföljningsrapport 2009,

dels en motion som väckts med anledning av skrivelse 2008/09:221,

dels en motion som väckts med anledning av skrivelse 2009/10:34,

dels 72 motionsyrkanden från allmänna motionstiden.

Upplysningar och synpunkter i ärendet har inför utskottet lämnats av företrädare för Utrikesdepartementet, Exportkreditnämnden, AB Svensk Exportkredit och Institutet för Kvalitetsutveckling (SIQ). En skrivelse i ärendet har inkommit från Stiftelsen Svenska Jobs and Society.

Utskottets överväganden

Inledning

Riksdagen fattade den 18 november 2009 beslut om ramarna för de olika utgiftsområdena för 2010 och en preliminär fördelning av utgifter på utgiftsområden för 2011 och 2012 och ställde sig då bakom de ramar för utgiftsområde 24 Näringsliv som angetts i budgetpropositionen (prop. 2009/10:1, bet. 2009/10:FiU1). I reservationer (s; v; mp) förordades avvikelser från dessa ramar. Av följande tabell framgår regeringens och oppositionspartiernas förslag. Ramen för utgiftsområde 24 för 2010 är ca 5,5 miljarder kronor.

Tabell Regeringens och oppositionspartiernas förslag till utgiftsnivåer för utgiftsområde 24 Näringsliv

Miljoner kronor

År	Regeringens förslag	Avvikelser		
		s	v	mp
2010 (förslag)	5 499	+ 320	+530	+490
2011 (beräkning)	5 004	+400	+806	+690
2012 (beräkning)	5 086	+450	+861	+820

Efter ett inledande avsnitt om näringspolitikens inriktning behandlas i det följande regeringens förslag avseende utgiftsområde 24 och motsvarande förslag i aktuella motioner. De förslag som framlagts i motionerna har en annan ram för utgiftsområdet som utgångspunkt än vad regeringen har föreslagit och vad riksdagen har ställt sig bakom. Beslut om anslag inom ett utgiftsområde ska, enligt budgetprocessens regler, fattas genom *ett* beslut. De olika anslagen ska alltså fastställas i ett och samma beslut. I betänkandet finns därefter ett avsnitt om fordonsindustrin, där skrivelse 2008/09: 221, berörda förslagspunkter i budgetpropositionen och aktuella motioner behandlas. Slutligen tas i betänkandet också upp skrivelse 2009/10:34 om Sveriges handlingsprogram för tillväxt och sysselsättning och en motion som väckts med anledning av skrivelsen.

Näringspolitikens inriktning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om näringspolitikens inriktning. Utskottet redogör för sin syn på denna inriktning och erinrar om det mål för näringspolitiken som riksdagen har beslutat om. Målet är att stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag, för att därigenom bryta utanförskapet.

Jämför reservation 1 (s, v, mp).

Propositionen

Målet för näringspolitiken är att stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag, för att därigenom bryta utanförskapet. De näringspolitiska insatserna ska även bidra till att uppnå målen i EU:s gemensamma strategi för tillväxt och sysselsättning.

Utgiftsområde 24 Näringsliv omfattar dels näringspolitik, dels utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande. Inom *näringspolitiken* ryms företagsutveckling, främjande av entreprenörskap, innovationsutveckling, regelförenkling, konkurrensfrämjande arbete, turistfrämjande samt immaterial- och associationsrättsliga frågor. Vidare ingår undersökning av och information om landets geologi och mineralhantering samt tillstånd och tillsyn enligt minerallagen (1991:45) samt miljösäkring. Därutöver ingår bidrag till forskning och utveckling inom bl.a. metrologi, bidrag till rymdverksamhet, bidrag till svenska standardiseringsorganisationen samt ansvar för säkerhetsfrågor inom elområdet. Myndigheter som verkar inom näringspolitiken är Verket för innovationssystem (Vinnova), Tillväxtverket, Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (Tillväxtanalys), Sveriges geologiska undersökning (SGU), Patentbesvärsrätten (PBR), Patent- och registreringsverket (PRV), Bolagsverket, Konkurrensverket, Rymdstyrelsen och Revisorsnämnden. Verket för näringslivsutveckling (Nutek) och Institutet för tillväxtpolitiska studier (ITPS) avvecklades den 31 mars 2009. Tillväxtverket och Tillväxtanalys inrättades den 1 april 2009. Andra statliga aktörer inom näringspolitiken är bolagen Almi Företagspartner AB (Almi), Visit Sweden AB, AB Göta kanalbolag, SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut (SP), Innovationsbron AB samt Stiftelsen Industrifonden och Stiftelsen Svensk Industridesign.

Insatserna inom näringspolitiken är inriktade på att medverka till fler och växande företag, ett dynamiskt och innovativt näringsliv, regelförenkling, väl fungerande marknader och en effektiv förvaltningsstruktur. Ett konkurrenskraftigt näringsliv förutsätter ett gott företagsklimat som skapas genom insatser inom många olika politikområden. Skatter, transporter, forsk-

ning, utbildning, handels- och investeringsfrämjande, arbetsmarknad, energi, miljö, landsbygdsutveckling, kultur och regional tillväxt är exempel på områden med stor betydelse i ett näringspolitiskt perspektiv.

I en alltmer integrerad världsekonomi ökar både möjligheterna och konkurrensen för svenska företag. I syfte att stärka företagens möjligheter att växa och verka på den globala marknaden avser regeringen att inom ramen för statens åtagande utarbeta en internationaliseringsstrategi med särskilt fokus på små och medelstora företag. Strategin ska omfatta näringspolitik, regional tillväxtpolitik samt handels- och investeringsfrämjande. Goda villkor för företagande, innovationer, god tillgång till kompetens och en väl fungerande kunskapsöverföring mellan universitet, högskolor, industriforskningsinstitut och näringsliv lägger grunden för långsiktig konkurrenskraft. I detta syfte genomför regeringen en rad insatser för att främja ett dynamiskt och innovativt näringsliv. Regeringens gröna näringspolitik skapar förbättrade förutsättningar för svenskt näringsliv att ställa om för att klara de allt hårdare miljö- och klimatkraven. Samtidigt skapas förutsättningar för näringslivet att bättre kunna tillvarata tillväxtpotentialen i denna utveckling.

När företagens administrativa börda minskar stärks förutsättningarna för tillväxt. Regelförenkling är därför ett viktigt medel för att nå regeringens övergripande mål att bryta utanförskapet genom att skapa fler jobb i fler och växande företag. Det rådande läget i världsekonomin understryker vikten av att regelförenklingsarbetet fortsätter med oförminskad kraft. Att sänka kostnaderna för administration av regler är särskilt viktigt i en lågkonjunktur, då företagen redan är pressade av att hålla nere kostnaderna. Konkurrens i privat och offentlig verksamhet till nytta för konsumenterna är en viktig förutsättning för väl fungerande marknader. Effektiva och väl anpassade regelverk skapar förutsättningar för entreprenörskap och tillväxt hos företag som är verksamma på konkurrensutsatta marknader. Regeringen avser att fortsätta att aktivt verka för att förbättra villkoren för företag och företagande genom att vidta åtgärder för att främja entreprenörskap och stimulera till förnyelse inom bl.a. välfärdssektorn.

Utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande består av följande verksamhetsområden: handels- och investeringsfrämjande samt internationell handelspolitik och EU:s inre marknad. Inom denna del av utgiftsområdet finns följande myndigheter och andra statliga verksamheter: Kommerskollegium, Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (SWEDAC), Exportkreditnämnden (EKN), Myndigheten för utländska investeringar i Sverige (Invest in Sweden Agency, ISA), Sveriges exportråd (Exportrådet) och AB Svensk Exportkredit (SEK). Vidare anslås medel för svenskt deltagande i internationella handelsorganisationer och bidrag till Sveriges Standardiseringsråd (SSR).

Handels- och investeringsfrämjandet ska stärka svenska företags förmåga att ta till vara de möjligheter som globaliseringen medför. Detta sker genom att främja små och medelstora företags export och internationaliser-

ing samt svenska företags affärer på viktiga marknader. Det sker också genom att attrahera utländska direktinvesteringar. I den ekonomiska krisens spår riskerar trösklarna för svenska företag att handla med omvärlden att öka. När villkoren för den globala handeln försämras eller snedvrids är det särskilt angeläget att insatserna för en stärkt frihandel kompletteras med ett effektivt handels- och investeringsfrämjande. Den inre marknaden utgör kärnan i det europeiska samarbetet och utvecklas kontinuerligt. Den övergripande ambitionen är att en väl fungerande inre marknad ska bidra till att uppfylla regeringens mål om jobb, tillväxt och ökad konkurrenskraft. Handelspolitiken kan utgöra ett viktigt instrument för att tillvarata globaliseringens möjligheter och begränsa dess möjliga avigsidor, inte minst i tider av ekonomisk kris. Tydliga, icke-diskriminerande, globala regler för internationell handel är avgörande för hållbar tillväxt och utveckling.

Motionerna

I partimotion 2009/10:N475 (s) begärs två tillkännagivanden – om den kunskapsintensiva tjänstesektorns och basindustrins avgörande betydelse för Sveriges framtida konkurrenskraft och om åtgärder för ökat företagande och entreprenörskap. Många av framtidens jobb kommer att växa fram i de små och medelstora företagen, varför villkoren för entreprenörskap måste stärkas, anför motionärerna. De vill göra det lättare att starta företag, att driva företag och att växa som företag samt underlätta för entreprenörer att anställa och expandera, administrera, exportera och få tag i kapital. Det bör vidare vara enkelt och tryggare än för närvarande att röra sig mellan företagande och lönearbete, anser motionärerna. De menar att tillgång till en godtagbar offentlig och kommersiell service är en förutsättning för nya och växande företag även utanför de större städerna, inte minst för möjligheterna att kunna rekrytera nya medarbetare. Sverige är beroende av sin industriexport för att upprätthålla välfärden. Samtidigt är konkurrensen hård, och det krävs kontinuerliga investeringar i forskning, utveckling och utbildning av arbetskraften för att Sverige ska kunna fortsätta ligga i framkant i konkurrensen, säger motionärerna. De påpekar att Sverige aldrig kan konkurrera genom sänkta löner eller försämrade arbetsvillkor. Det krävs därför omfattande investeringar i att stärka svensk industris konkurrenskraft, anför motionärerna. De framhåller vidare att tjänstesektorn får en allt större betydelse för jobben och vill särskilt lyfta fram besöksnäringens möjligheter att skapa nya arbetstillfällen.

Ett tillkännagivande om att stärka tjänsteforskningen och tjänstesektorn föreslås i kommittémotion 2009/10:N472 (s). Även i denna motion lyfts tjänstesektorns och då särskilt besöksnäringens betydelse fram. Svensk industri är en kvalificerad och stor beställare och utvecklare av kunskapsbaserade tjänster, säger motionärerna. De påpekar att tjänstesektorn består av många små företag, som bidrar till sysselsättning och tillväxt. Utvecklingen av innovativa tjänster blir därför allt viktigare för företagens möjlig-

heter att växa och internationaliseras. Behovsmotiverad tjänsteforskning som utgår från tjänstesamhällets förutsättningar och egenskaper behöver utvecklas, anför motionärerna. En viktig uppgift är därvid att ta fram begrepp, data och metoder som är anpassade till tjänsteföretagen och som förbättrar möjligheten att mäta tjänstesektorns storlek och utveckling. Forskning kring internationalisering av tjänster och tjänsteinnovation med fokus på användarens eller kundens roll är angelägen, menar motionärerna.

Riksdagen bör göra ett tillkännagivande om behovet av att kartlägga basindustrins villkor i ett internationellt och långsiktigt perspektiv, anför det i motionerna 2009/10:N398 (s) och 2009/10:N488 (s). Detta för att basindustrin ska kunna konkurrera på lika villkor på den globala internationella marknaden. Denna industri, dvs. skogs-, pappers-, kemi-, gruv-, järn- och stålindustrierna, är av största vikt för tillväxten och välståndet, säger motionärerna. De anser att forskning och utveckling måste prioriteras i den förändrade och skärpta konkurrenssituation som råder.

Det krävs kraftfulla politiska åtgärder som kan vända utvecklingen med minskad tillväxt och ökad arbetslöshet, anför det i motion 2009/10:N432 (s). Villkoren för små och medelstora företag bör förbättras, säger motionärerna och lyfter fram hur tillgången på riskvilligt kapital ska kunna öka, hur löntagarägda företag och kooperativ ska stimuleras, hur ett tillväxtfrämjande och rättvist skattesystem ska skapas och hur det ska skapas en trygghetsgaranti för företagare som underlättar övergång från anställning till företagande.

I motion 2009/10:N449 (s) efterfrågas åtgärder för industrin för att den långsiktiga konkurrenskraften ska bestå även under lågkonjunkturen. Bland de åtgärder som förordas kan nämnas stärkt forskning och utveckling, uppgraderad kompetens hos arbetskraften, riskkapitalsatsningar, satsningar på infrastruktur, inriktning på innovativ offentlig upphandling, insatser för långsiktig energiförsörjning och insatser inom klimatpolitiken.

Två tillkännagivanden föreslås i motion 2009/10:Ub292 (m) – om goda attityder till företagande och om att initiera ett utvecklingsarbete inom Skatteverket, Arbetsförmedlingen och andra relevanta myndigheter för att öka förståelsen för företagandets villkor. För att främja goda attityder till företagande och därmed fler företag läggs följande förslag fram i motionen: öka inslagen av undervisning om företagande och entreprenörskap inom flertalet utbildningsformer, inklusive lärarutbildningen, ge studie- och yrkesvägledare och lärare möjlighet till vidareutbildning med inriktning på företagande och entreprenörskap, ge arbetsförmedlingens tjänstemän möjlighet till vidareutbildning med inriktning på företagande och entreprenörskap samt initiera ett utvecklingsarbete inom Arbetsförmedlingen, Skatteverket och andra relevanta myndigheter för att öka förståelsen för företagandets villkor.

Likartade synpunkter och förslag som i den nyssnämnda motionen återfinns också i motion 2009/10:N267 (m). Där efterfrågas tillkännagivanden om främjande av forskning och kunskapsspridning, om värdegrundens bety-

delse för näringslivets utveckling och affärer samt om främjande av värdegrundarbete inom näringslivet. Motionären refererar till den kod för bolagsstyrning som har utarbetats av Kollegiet för svensk bolagsstyrning, där även behovet av etiska riktlinjer för företagens agerande på marknaden lyfts fram. Han anser att ett motsvarande arbete med sikte på små företag bör bedrivas men säger att initiativet måste komma från näringslivet självt.

I motion 2009/10:N309 (m) begärs ett tillkännagivande om vikten av att underlätta för företag att starta och växa. Regeringen bör sträva efter att förbättra klimatet för företag och göra en analys av varför få personer startar och driver företag, anför motionären.

Regeringen bör ta initiativ till en samordnad forsknings-, innovations- och näringspolitik med målet att bättre förvalta gjorda investeringar i världsledande forskning och uppfinningar, anför det i motion 2009/10:N332 (m). Satsningarna på ökad akademisk forskning och utveckling kommer inte att nå innovationsföretagen, och exportstöden passar inte deras verksamhet, anser motionären.

Riksdagen bör uppmana regeringen att införa ett övergripande mål för entreprenörskapspolitiken, föreslås det i motion 2009/10:N214 (fp). Målet bör vara att Sverige i internationella rankningar och mätningar ska vara ledande när det gäller innovativa företag, säger motionärerna. De anser att de statliga insatserna för finansiering, rådgivning och ekonomiskt stöd bör renodlas och att utvärderingar av politiken ska genomföras.

Vissa kompletterande uppgifter

Riksdagen ställde sig hösten 2008 bakom det mål för näringspolitiken som regeringen hade föreslagit och som är likalydande med det dittills gällande målet för politikområdet Näringspolitik (prop. 2008/09:1 utg.omr. 24, bet. 2008/09:NU1). Målet är följande: "Att stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag, för att därigenom bryta utanförskapet." I en reservation (s, v, mp) föreslogs att målet i stället skulle ha följande lydelse: "Att främja en hållbar tillväxt och en ökad sysselsättning genom insatser för ökad konkurrenskraft och fler och växande företag."

Utskottets ställningstagande

Målet för näringspolitiken är, som nyss nämnts, att stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag, för att därigenom bryta utanförskapet. De näringspolitiska insatserna ska även bidra till att uppnå målen i EU:s gemensamma strategi för tillväxt och sysselsättning.

Under det senaste året har världen genomgått en djup lågkonjunktur i spåren av den finansiella kris som uppstod i början av hösten 2008. Som ett litet, öppet och handelsberoende land har Sverige drabbats hårt, med

bl.a. stigande arbetslöshet som följd. För att hantera situationen har regeringen valt en väg präglad av ansvar för de offentliga finanserna, för jobben och för välfärdens kärnverksamhet.

Utöver åtgärder för att stabilisera situationen i banker och kreditinstitutioner har riksdagen, på regeringens förslag, beslutat om åtgärder för att ytterligare förstärka företagens möjligheter till finansiering. Hösten 2008 beslöt riksdagen om ett kapitaltillskott till Almi på 2 miljarder kronor i syfte att förbättra finansieringssituationen för nya små och medelstora företag. Vidare beviljades AB Svensk Exportkredit ett kapitaltillskott om 3 miljarder kronor, en låneram om 100 miljarder kronor och en kreditgaranti för upplåning intill ett belopp om högst 450 miljarder kronor. För att förbättra exportföretagens finansieringsmöjligheter höjdes gränsen för Exportkreditnämndens garantiutfästelser från 200 till 350 miljarder kronor.

Globaliseringsrådet har i sin slutrapport Bortom krisen – Om ett frångående Sverige i den nya globala ekonomin (Ds 2009:21) bl.a. pekat på att Sverige måste prioritera konkurrenskraft, omställningsförmåga och attraktivitet högre, för att säkra tillväxt på lång sikt. Den näringspolitik som regeringen bedriver och som utskottet ställer sig bakom har denna inriktning. Ett konkurrenskraftigt näringsliv förutsätter ett gott företagsklimat som skapas genom insatser inom många olika politikområden. Skatter, transporter, forskning, utbildning, handels- och investeringsfrämjande, arbetsmarknad, energi, miljö, landsbygdsutveckling, kultur och regional tillväxt är exempel på områden med stor betydelse i ett näringspolitiskt perspektiv. I en alltmer integrerad världsekonomi ökar både möjligheterna och konkurrensen för svenska företag.

Ett bra entreprenörs- och företagsklimat är, enligt utskottets mening, avgörande för att svensk ekonomi ska växa och vara livskraftig i en allt öppnare världsekonomi. En positiv och öppen attityd till företagande och företagsamhet är en förutsättning för ett ökat nyföretagande. Fler företag och jobb kräver ett dynamiskt näringsliv och fler innovationer. När ny kunskap och nya idéer omsätts i lönsamma verksamheter och nya produkter och tjänster, skapas bättre förutsättningar för en långsiktigt hållbar tillväxt i hela landet. Att återupprätta arbetslinjen i Sverige är att bygga en stabil grund för trygghetssystemen. Full sysselsättning är det främsta medlet mot växande klyftor och orättvisor i samhället.

I de här aktuella parti- och kommittémotionerna föreslås att riksdagen ska göra tillkännagivanden i generella termer om hur företagandet i allmänhet och småföretagen i synnerhet ska främjas. Tjänstesektorn lyfts särskilt fram. Enligt utskottets mening är det inte allmänna riksdagsuttalanden som krävs för att förbättra villkoren för företagande, utan konkreta åtgärder. Detta har präglat regeringens politik sedan den tillträdde och fortsätter att göra så genom de åtgärder som föreslås i den nu aktuella budgetpropositionen. Det rör sig om förslag på en rad områden som bidrar till ett stärkt företagsklimat och bättre villkor för entreprenörer och företagande.

Regeringen bedriver en tillväxtpolitik som tar sin utgångspunkt i företagsperspektivet och som syftar till att skapa bättre förutsättningar för nystart av företag och företagstillväxt. Många politikområden är av central betydelse för företagsklimatet och därmed för entreprenörskapet och näringslivsdynamiken. Ett konkurrenskraftigt näringsliv kräver att näringspolitiken utgår från flera perspektiv. Makroekonomisk stabilitet, goda ramvillkor för företagande och näringspolitiska insatser är nödvändiga för att främja tillväxt i nya och befintliga företag. Tillvaratagandet av möjligheterna till tillväxt i såväl nya som befintliga företag förutsätter att företagens kompetens- och kapitalbehov kan tillgodoses. Det ställer krav på en flexibel arbetsmarknad, en väl fungerande kapitalmarknad, en utformning av skattesystemet som främjar start och tillväxt av företag samt en anpassning av trygghetssystemen till företagarnas behov.

För att skapa förutsättningar för fler och växande företag behövs såväl generella insatser som riktade åtgärder för företagande. För att fler ska bli företagare krävs att fler individer ser företagande som lika självklart och möjligt som en anställning. Nya företag etableras för närvarande främst inom tjänstesektorn, där också många av de växande företagen är verk samma. De nya företagen stärker konkurrensen och bidrar därmed även till utvecklingen av befintliga företag, vilket förbättrar förutsättningarna för tillväxt och ökad sysselsättning. I takt med att Sverige i allt högre grad blir en kunskapsbaserad ekonomi ökar betydelsen av tjänsteinnovationer, såsom organisatoriska innovationer och marknadsinnovationer. Tjänsteinnovationerna, som är viktiga för att öka konkurrenskraften inom såväl tjänstesektorn som varusektorn, påverkas bl.a. av regleringar, entreprenörskapspolicy, utbildning, forskning och utveckling samt konkurrensregler. Detta ställer krav på att ramverken och de näringspolitiska insatserna stöder denna utveckling.

Under utgiftsområde 24 Näringsliv ryms olika insatser för att främja start av nya och tillväxt av befintliga företag. Det handlar om mer generella insatser, såsom insatser för att främja forskning och utveckling samt innovation, konkurrensfrämjande åtgärder och regelförenkling. Det rör sig också om mer riktade insatser, såsom åtgärder för att främja kvinnors företagande, företagande bland personer med utländsk bakgrund samt social ekonomi och socialt företagande.

Utskottet avstyrker med vad som nu anförts de här aktuella motionerna i berörda delar. Utskottet noterar därvid att det i några av motionerna, som väckts av motionärer från Moderata samlingspartiet och Folkpartiet, finns yrkanden som i stort överensstämmer med den syn på näringspolitiken som utskottet har. Det rör sig om attityder till företagande och hur entreprenörskap samt forskning och utveckling hos företagen ska främjas. Utskottet anser att det som motionärerna efterfrågar ligger i linje med den näringspolitik som regeringen bedriver och att något uttalande från riksdagen därmed inte behövs.

Anslag m.m. inom utgiftsområde 24 Näringsliv

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen anvisar anslagen under utgiftsområde 24 Näringsliv i enlighet med vad utskottet föreslår och som framgår av bilaga 3. Utskottets förslag till anslag överensstämmer med regeringens förslag.

När det gäller anslaget Näringslivsutveckling m.m. (1:5) gör riksdagen ett tillkännagivande till regeringen beträffande den ansvariga myndighetens, Tillväxtverkets, fördelning av medlen. Utskottet framhåller att i avvaktan på den av regeringen aviserade propositionen med nya riktlinjer för finansierings- och rådgivningsinsatser till små och medelstora företag måste det nämnda anslaget av Tillväxtverket fördelas i linje med den skisserade inriktningen, och inte i motsatt riktning.

Riksdagen uppmanar vidare, genom ett tillkännagivande och med bifall till en motion, regeringen att se till att en långsiktig lösning när det gäller huvudmannaskap och basfinansiering för Institutet för Kvalitetsutveckling (SIQ) kommer till stånd. Utskottet står enhälligt bakom detta beslut. Hur en långsiktig lösning ska se ut och vilken myndighet eller vilket organ som ska ges ansvaret uttalar sig utskottet inte om, utan den frågan bör lösas av regeringen.

Riksdagen beslutar slutligen enligt de förslag rörande bemyndiganden som läggs fram i propositionen och som behandlas i detta sammanhang. Samtliga här aktuella motioner, med undantag för den nyssnämnda motionen, avslås av riksdagen i berörda delar.

Jämför särskilda yttrandena 1 (s), 2 (v), 3 (mp), 4 (s, v, mp) och 5 (s, v, mp).

Inledning

Utskottet redogör i det följande för regeringens förslag om anslag och bemyndiganden avseende de olika verksamheter som ingår i utgiftsområde 24 Näringsliv och motsvarande förslag i motioner (se bilaga 2). Regeringens respektive oppositionspartiernas förslag redovisas övergripande utan redovisning av varje anslag för sig.

Propositionen

Regeringen föreslår, som tidigare redovisats, anslag inom utgiftsområde 24 Näringsliv på totalt ca 5,5 miljarder kronor. Hur detta belopp fördelas på de olika anslagen inom utgiftsområdet framgår av bilaga 2. Av de 32 anslagen inom utgiftsområdet svarar 11 tillsammans för 91 % av

utgiftsområdets totala anslagsbelopp. I fallande storleksordning gäller det följande anslag: Vinnovas anslag för forskning och utveckling (1 904 miljoner kronor), Rymdverksamhet (687 miljoner kronor), Näringslivsutveckling m.m. (566 miljoner kronor), Institutens strategiska kompetensmedel m.m. (468 miljoner kronor), Tillväxtverket (368 miljoner kronor), Exportfrämjande verksamhet (209 miljoner kronor), Utvecklingsprogram för ökad konkurrenskraft (200 miljoner kronor), SGU: Geologisk undersökningsverksamhet m.m. (179 miljoner kronor), Turistfrämjande (150 miljoner kronor), Vinnovas anslag för förvaltningskostnader (143 miljoner kronor) och Konkurrensverket (127 miljoner kronor). I det följande redovisas de anslag för vilka regeringen föreslår förändringar för 2010 jämfört med 2009 års anslagsnivåer och som inte avser enbart pris- och löneomräkning.

Anslaget *Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling* (1:2), som är beräknat till ca 1 904 miljoner kronor för 2010, finansierar behovsmotiverad forsknings- och utvecklingsverksamhet samt utveckling av innovationssystemet. I enlighet med vad som aviserades i propositionen Ett lyft för forskning och innovation (prop. 2008/09:50) föreslår regeringen att anslaget ökar med 64 miljoner kronor fr.o.m. 2010, samtidigt som det föreslås en överföring av 35 miljoner kronor till anslaget Rymdverksamhet (1:15) för 2010.

Från anslaget *Institutens strategiska kompetensmedel m.m.* (1:3), som är beräknat till ca 468 miljoner kronor för 2010, finansieras strategiska kompetensmedel för industriforskningsinstituterna med ägande under RISE Holding AB, liksom kostnader för detta bolags verksamhet samt vissa omstruktureringskostnader för RISE-instituterna. I enlighet med vad som aviserades i den nyssnämnda forsknings- och innovationspropositionen föreslår regeringen att anslaget ökar med 100 miljoner kronor 2010.

Anslaget *Näringslivsutveckling m.m.* (1:5), som är beräknat till ca 566 miljoner kronor för 2010, används för näringslivsfrämjande åtgärder och till tjänsten Nystartskontoret. Den treåriga insats om 100 miljoner kronor per år under perioden 2007–2009 som har genomförts för kvinnors företagande ska förlängas till 2010 och föreslås omfatta 100 miljoner kronor. Som en del i arbetet med insatser för kulturella och kreativa näringar föreslår regeringen att anslaget tillförs 20 miljoner kronor per år under perioden 2010–2012. Vidare föreslår regeringen att det till insatser för entreprenörskap och förnyelse inom välfärdssektorn anvisas 10 miljoner kronor per år 2010–2012. Anslaget föreslås slutligen öka med 20 miljoner kronor per år 2010–2012 för genomförandet av insatser i syfte att stimulera innovationskraften hos unga personer.

Från anslaget *Turistfrämjande* (1:7), som är beräknat till ca 150 miljoner kronor, finansieras statens aktieägartillskott till Visit Sweden AB. Regeringen föreslår att anslaget ökas med 50 miljoner kronor för att ytterligare ta vara på Sveriges potential och attraktionskraft som ett konkurrenskraftigt och hållbart turistland. Samtidigt sker en utfasning under perioden 2010–2012 av tidigare tillfälliga satsningar.

Anslaget *Sveriges geologiska undersökning: Geologisk undersökningsverksamhet m.m.* (1:8), som är beräknat till ca 179 miljoner kronor, finansierar myndighetsverksamhet inom Sveriges geologiska undersökning (SGU) och Bergsstaten samt förvaltning av anläggningar som tidigare använts för statens civila beredskapslager för olja. Regeringen föreslår att anslaget ökas med 2,5 miljoner kronor på grund av Bergsstatens ökade kostnader.

Anslaget *Sveriges geologiska undersökning: Miljösäkring av oljelagringsanläggningar, m.m.* (1:10), som är beräknat till ca 8 miljoner kronor, finansierar statens kostnader för efterbehandling av tömda oljelagringsanläggningar och det statliga gruvfältet i Adak, Malå kommun, inklusive miljö- och funktionskontroll, förvaltning och nödvändiga underhålls- och miljösäkrande åtgärder vid efterbehandlade anläggningar. Regeringen föreslår att anslaget minskas med 2,9 miljoner kronor, till följd av att behovet av efterbehandling minskar.

Anslaget till *Patentbesvärsträtten* (1:11), som är beräknat till ca 18 miljoner kronor, används till förvaltningskostnader för Patentbesvärsträtten. För att möjliggöra en effektivare ärendehantering föreslår regeringen en ökning av anslaget med 0,6 miljoner kronor.

Under anslaget *Rymdverksamhet* (1:15), som är beräknat till ca 687 miljoner kronor, anvisas medel för industriutvecklingsprojekt, fjärranalys och forskning som bedrivs inom ramen för deltagande i internationellt rymdsamarbete, framför allt inom European Space Agency (ESA). Verksamheten kan också bedrivas i nationella eller bilaterala program. Vidare bekostas vissa informationsinsatser från anslaget. Regeringen föreslår att anslaget ökas med 96 miljoner kronor 2010.

Anslaget *Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag m.m.* (1:20), som är beräknat till ca 23 miljoner kronor, används för att täcka kostnader för omstrukturering, genomlysning och försäljning av företag med statligt ägande. Inom Regeringskansliet förvaltas 54 företag, varav 41 ägs helt och 13 ägs tillsammans med andra. Extern rådgivning är ett komplement till Regeringskansliets löpande förvaltning; t.ex. anlitas extern expertis vid försäljning av aktier i statligt ägda bolag. Under 2007–2009 har extra medel tillskjutits anslaget för att finansiera kostnader i samband med försäljningar av företag. Denna extra medelstilldelning upphör fr.o.m. 2010, varför anslaget föreslås minska med 98,9 miljoner kronor.

Anslaget *Bidrag till kommersialisering av kunskap och innovation m.m.* (1:25), som är nytt, ska finansiera tidig marknadskompletterande såddfinansiering och affärsutveckling med syfte att öka affärsskapandet av forsknings- och kunskapsrelaterade affärsidéer med stor marknadspotential hos Innovationsbron AB. I enlighet med vad som aviserades i forsknings- och innovationspropositionen föreslår regeringen att 50 miljoner kronor anvisas under anslaget.

Avvecklingsanslag för Nutek, ITPS och Glesbygdverket (1:26), som är beräknat till ca 16 miljoner kronor, ska användas till avvecklingskostnader som uppstår med anledning av att myndigheterna Verket för näringslivsutveckling (Nutek), Institutet för tillväxtpolitiska studier (ITPS) och Glesbygdverket avvecklades den 31 mars 2009. Regeringen föreslår att anslaget minskas med 15,7 miljoner kronor.

Anslaget till *Kommerskollegium* (2:2), som är beräknat till ca 79 miljoner kronor, används för myndighetens verksamhet rörande utrikeshandel och handelspolitik samt för vissa särskilda handelspolitiska insatser exklusive Open Trade Gate Sweden och insatser avseende handelsrelaterat utvecklingssamarbete. Regeringen föreslår en minskning av anslaget med 2,4 miljoner kronor till följd av minskade kostnader för Kommerskollegiums arbete med att bygga upp nya kontaktpunkter för genomförande av EG-rättsakterna avseende tjänster och varor.

Anslaget *Exportfrämjande verksamhet* (2:3), som är beräknat till ca 209 miljoner kronor, finansierar det statliga uppdraget till Sveriges exportråd (Exportrådet), exportfrämjande insatser, särskilda främjande- och handelspolitiska insatser samt Sverigeprofilering till stöd för främjande. Exportrådets verksamhet grundar sig på ett avtal mellan staten och Sveriges allmänna utrikeshandelsförening. Regeringen föreslår en minskning av anslaget med 38 miljoner kronor. Minskningen är en följd av tidigare budgetbeslut. Det pågår, enligt uppgift från Utrikesdepartementet, förhandlingar med Exportrådet om hur minskningen ska genomföras. Sådant som diskuteras gäller stängning av utlandskontor, neddragning av personal, koncentration av verksamhet och minskning av riktade insatser till små och medelstora företag.

Regeringen begär slutligen också riksdagens bemyndiganden avseende dels framtida utgifter på vissa anslag, dels exportkreditgarantier, investeringsgarantier, obegränsad upplåningsrätt i Riksgäldskontoret för skadeutbetalning för Exportkreditnämnden samt låneram och kreditgaranti för upplåning för AB Svensk Exportkredit. Belopp och tidsramar för de föreslagna bemyndigandena framgår av bilaga 1.

Motionerna

Socialdemokraterna

I *kommittémotion* 2009/10:N472 (s) föreslås en total ökning av anslagen inom utgiftsområde 24 Näringsliv med 320 miljoner kronor. Ökningar föreslås för följande anslag: Vinnovas anslag för forskning och utveckling (1:2) med 100 miljoner kronor, Näringslivsutveckling m.m. (1:5) med 20 miljoner kronor, Turistfrämjande (1:7) med 50 miljoner kronor, Utvecklingsprogram för ökad konkurrenskraft (1:24) med 100 miljoner kronor, Exportfrämjande verksamhet (2:3) med 50 miljoner kronor och Investeringsfrämjande (2:4) med 10 miljoner kronor. En minskning med 10 miljoner

kronor föreslås för anslaget Tillväxtverket (1:4) med hänvisning till att motionärerna motsätter sig det av regeringen aviserade välfärdsutvecklingsrådet.

När det gäller stöd till forskning och utveckling i småföretag sägs i motionen att för de stora industriföretagen är det sedan länge naturligt att samverka med forskarsamhället, men i de små företagen och i stora delar av tjänstesektorn är detta långt ifrån självklart. För att ge fler småföretag möjlighet att stärka kunskapsinnehållet i sin verksamhet vill motionärerna tillföra 100 miljoner kronor per år till programmet Forska & Vax som Vinnova driver. Tjänstesektorns behov ska särskilt uppmärksammas.

Under rubriken Det ska vara lätt att göra idéer till företag sägs i motionen att trenden med minskat nyföretagande måste brytas. Motionärerna vill stärka förutsättningarna för att starta företag genom att förbättra tillgången på kapital, sänka kostnaderna för att vara företagare och förbättra tryggheten för entreprenörer. För att stärka nyföretagandet bland kvinnor behövs det mer finansierings- och rådgivningsinsatser som vänder sig till kvinnliga nyföretagare, anför motionärerna. De vill minska regeringens informationssatsning, bl.a. genom minskade medel med 80 miljoner kronor till verksamheten med ambassadörer för kvinnors företagande m.m., och i stället öka medlen under det aktuella anslaget Näringslivsutveckling m.m. (1:5) med 100 miljoner kronor, avsett för en s.k. grundplåt för nyföretagare med särskilt fokus på att underlätta kvinnliga entreprenörers nyföretagande.

Regeringen har dragit ned på exportstödet till små och medelstora företag, påpekar motionärerna. De vill i stället förstärka det stödet och ha fler regionala exportrådgivare, ökad uppmärksamhet på tjänstesektorns möjlighet till export, särskilda insatser för att stärka miljöteknikbranschen och ökad utbildning av exportsäljare på universitet och högskolor. Motionärerna vill också stärka underleverantörernas ställning genom en kombinerad satsning på investerings- och exportfrämjande verksamhet.

Den tidigare socialdemokratiska regeringen utformade under 2005 strategiska branschprogram för svenska nyckelbranscher i dialog med fack och företag i syfte att stärka Sveriges konkurrenskraft, påpekar motionärerna. Samarbetet mellan stat, näringsliv och akademi stärktes och programmen har, enligt motionärerna, visat sig mycket framgångsrika. Regeringen har dock saknat förståelse för vikten av det nämnda samarbetet och avslutar branschprogrammen från 2010, anför motionärerna. De vill i stället bygga vidare på programmen, bl.a. med nya strategiprogram för tjänstesektorn och den s.k. life science-industrin.

Tjänstesektorn får allt större betydelse för jobben, och motionärerna lyfter särskilt fram besöksnäringens möjligheter att skapa nya arbetstillfällen över hela landet. Sverige ska bli ett av världens främsta turistländer under det kommande decenniet, turismen ska växa snabbare i Sverige än i resten av Europa och Sverige ska locka till sig en större andel av de nya globala turisterna, anför motionärerna. Internationella evenemang är t.ex. ett seg-

ment där Sverige har stor tillväxtpotential, vilken måste tas till vara för att skapa nya jobb såväl i storstäder som i resten av landet. Motionärerna föreslår ett program på 50 miljoner kronor för att stärka besöksnäringen, locka fler turister till Sverige och skapa nya jobb.

I de två motionerna 2009/10:N321 (s) och 2009/10:N469 (s) från *enskilda motionärer från Socialdemokraterna* begärs tillkännagivanden med syfte att regeringen bör göra förstärkningar av Exportrådets, Vinnovas och Tillväxtverkets insatser för att skapa möjligheter för svenska miljöteknikföretag att expandera. Enligt Exportrådet växer världsmarknaden för miljöteknik med 5–20 % per år och uppskattas omsätta 6 000 miljarder kronor 2010. Svenska miljöteknikbolag ligger långt framme internationellt, men det finns hinder och risker när det gäller hur exporten av miljöteknik kan komma att utvecklas, säger motionärerna. En stor andel av de svenska miljöteknikföretagen har färre än 50 anställda. Dessa företag kan ha svårigheter att klara konkurrensen i stora internationella upphandlingar och kan behöva ökat statligt stöd, anför motionärerna.

Vänsterpartiet

En total ökning av anslagen inom utgiftsområde 24 Näringsliv med 530 miljoner kronor föreslås i *partimotion* 2009/10:N381 (v). Ökningar föreslås på fyra anslag – Vinnovas anslag för forskning och utveckling (1:2) med 180 miljoner kronor, Näringslivsutveckling m.m. (1:5) med 258 miljoner kronor, Turistfrämjande (1:7) med 50 miljoner kronor och Exportfrämjande verksamhet (2:3) med 65 miljoner kronor. I motionen föreslås också att ett nytt anslag ska införas, Stöd till fri programvara, och att 10 miljoner kronor ska anvisas till detta. Beträffande Konkurrensverket (1:17) föreslås en minskning med 10 miljoner kronor. Slutligen föreslås att anslaget Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag (1:20), som är beräknat till 23 miljoner kronor, ska slopas.

Den föreslagna ökningen med 180 miljoner kronor för anslaget (1:2) till forskning och utveckling, som Vinnova disponerar, fördelar sig med 100 miljoner kronor till programmet Forska & Väx, med 30 miljoner kronor för bioteknikföretag i tidiga faser och med 50 miljoner kronor för stöd till innovativ upphandling. Programmet Forska & Väx har lyckats med att knyta ihop småföretag med forskningskompetens som det berörda företaget inte självt har, sägs det i motionen. Företag inom "life science" eller biomedicin tar lång tid att utveckla, och dessa företag hamnar ofta långt ned på prioriteringslistan hos riskkapitalbolag, varför ett stöd är motiverat, anför motionärerna. Den offentliga upphandlingen måste vidare förstärkas i grön riktning, anser de och föreslår att offentliga innovationsupphandlingar för miljö, energi, hälsa, säkerhet, IT och telekommunikation ska ges ett särskilt stöd för att minska riskerna.

Av den föreslagna ökningen för anslaget Näringslivsutveckling (1:5) med totalt 258 miljoner kronor avser 50 miljoner kronor regionalt innovations- och såddkapital, 105 miljoner kronor kreditgarantiföreningar och

103 miljoner kronor industriella utvecklingscentrum. När det gäller förslaget om regionalt innovations- och såddkapital sägs att medlen bör anvisas till Almi och att även innovatörer och såddföretag utanför universitets- och högskolekretsen ska kunna få stöd. Kreditgarantiföreningarna, som finns i flera län och som ingår i en paraplyorganisation – Sveriges Kreditgarantiföreningar – arbetar ofta i områden där tillgången till riskvilligt kapital är bristfällig, dvs. utanför traditionella storstads- eller tillväxtcentrum. Motionärerna föreslår att staten ska bidra till att kapitalisera dessa med 100 miljoner kronor under 2010. Därutöver föreslås en nationell basfinansiering av verksamheten, med 5 miljoner kronor per år i tre år. Beträffande industriella utvecklingscentrum (IUC) noteras i motionen att dessa för närvarande består av 15 IUC-bolag och att de har över 500 direkta och 2 000 indirekta delägare. IUC, som samarbetar med universitet, högskolor, industriforskningsinstitut, regionförbund, kommuner, fackföreningar, m.fl., arbetar med samverkansmodeller, utvecklingsprojekt, avknoppningar, utveckling av IT-system, kompetensutveckling i småföretag och branschprogram för främst basindustriområden. För att ytterligare utveckla IUC:s verksamhet föreslår motionärerna att 103 miljoner kronor ska avsättas för 2010.

De föreslagna ökade medlen med 50 miljoner kronor till anslaget Turistfrämjande (1:7) ska användas för ökade marknadsföringsinsatser för Sverige som turistland genom Visit Sweden. Motionärernas bedömning är att besöksnäringen kan behålla eller öka sin sysselsättning under de närmaste åren. Näringen är en bransch med en stor tillväxtpotential, vilken bör tas till vara.

För anslaget Exportfrämjande åtgärder (2:3) föreslås i motionen en ökning med 65 miljoner kronor. För små och medelstora företag är exportmarknaden i stort sett stängd, och företagen saknar ofta verktyg för att delta i mässor i utlandet och för att komma i kontakt med företag i andra länder, anför motionärerna. För att exporten ska öka måste Exportrådets verksamhet förstärkas, menar motionärerna. Det handlar om de regionala exportrådgivarnas arbetsmöjligheter, om förstärkning av exportrådgivningen över hela landet och om förstärkning av utbildningen av exportsäljare på universitet och högskolor.

Det föreslagna anslaget Fri programvara, med ett belopp på 10 miljoner kronor, ska användas för att finansiera en svensk motsvarighet till det nationella kompetenscentrum för fri programvara som finns i Norge. Detta centrum hjälper såväl den offentliga sektorn som företag och andra aktörer att gå över till fri programvara, bl.a. i syfte att göra besparingar och öka konkurrensen i mjukvarubranschen.

Den föreslagna neddragningen av Konkurrensverkets anslag (1:17) med 10 miljoner kronor motiveras av att motionärerna motsätter sig den verksamhet som Konkurrensverket ska bedriva till följd av den ändring av konkurrenslagen (2008:579) som avser offentlig säljverksamhet på marknaden och som träder i kraft den 1 januari 2010.

Mot bakgrund av att Vänsterpartiet har motsatt sig regeringens utförsäljning av statliga företag vill motionärerna slopa anslaget Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag (1:20), som i regeringens förslag är upptaget med 23 miljoner kronor för 2010.

I motionen förordas slutligen att en produktivitetsdelegation ska inrättas och att inrättande av demonstrationsanläggningar ska utredas. I den förstnämnda frågan anser motionärerna, mot bakgrund av den svaga produktiviteten i näringslivet kombinerat med den svåra ekonomiska krisen i världen, att det behövs en sådan delegation, och att den ska lämna förslag om hur Sverige ska kunna stå ekonomiskt starkt i framtiden. När det gäller den andra frågan förordar motionärerna att det ska byggas demonstrationsanläggningar med statligt stöd för tekniska genombrott inom miljöteknik och produktionssystem för integrerad energi- och materialproduktion för att stödja små och medelstora företag som arbetar på dessa marknader. Motionärerna föreslår att frågan om demonstrationsanläggningar ska utredas under 2010 för att processen ska kunna komma i gång under 2011 och 2012.

I fem *kommittémotioner* – 2009/10:N207 (v), 2009/10:N298 (v), 2009/10:N299 (v), 2009/10:N300 (v) och 2009/10:N302 (v) – begärs tillkännagivanden av riksdagen rörande vissa av de verksamheter som tas upp i den nyssnämnda partimotionen 2009/10:N381 (v). Det rör sig om tillsättande av en produktivitetsdelegation, om kreditgarantiföreningar, om demonstrationsanläggningar, om exportstöd för små och medelstora företag samt om programmet Forska & Vax och om biomedicin. I ytterligare en kommittémotion, 2009/10:N303 (v), föreslås att riksdagen ska begära att regeringen återkommer med förslag om industriella utvecklingscentrum i enlighet med vad som anförs i motionen. Motiveringarna bakom förslagen är mer omfattande i kommittémotionerna än i partimotionen.

Miljöpartiet

I *kommittémotion* 2009/10:N429 (mp) föreslås en total ökning av anslagen inom utgiftsområde 24 Näringsliv med 490 miljoner kronor. Denna ökning fördelar sig på fyra anslag – Vinnovas anslag för forskning och utveckling (1:2) med 200 miljoner kronor, Tillväxtverket (1:4) med 145 miljoner kronor, Näringslivsutveckling m.m. (1:5) med 95 miljoner kronor och Turistfrämjande (1:7) med 50 miljoner kronor. I motionen begärs vidare ett tillkännagivande om att de kulturcentrum som föreslås i motionen ska finansieras genom satsningen på kultur och näringsliv inom ramen för anslaget Näringslivsutveckling m.m. (1:5).

Den föreslagna ökningen med 200 miljoner kronor för 2010 av anslaget (1:2) till forskning och utveckling, som Vinnova disponerar, innehåller två delar – 100 miljoner kronor till programmet Forska & Vax och 100 miljoner kronor till ett nytt program för transportforskning. Det kan vara svårt för små företag att satsa på forskning och utveckling, på grund av komplexitet, kostnader och risker, säger motionärerna. De erinrar om att Soci-

aldemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet under den förra mandatperioden inrättade programmet Forska & Vax med syfte att stimulera forskning och utveckling i små och medelstora företag. Det föreslagna tillskottet bör riktas till forskning med miljörelevans inom små företag, t.ex. för att ta fram ny miljö- och energiteknik. När det gäller det föreslagna nya programmet för transportforskning, som fullt utbyggt 2012 bör omfatta 300 miljoner kronor årligen, anser motionärerna att det bör delas upp i tre separata forskningsprogram – ett med fokus på fordonsutveckling i kollektivtrafiken, ett på infrastruktur med fokus på spår och intermodala transportlösningar och ett tredje på miljösmarta sjötransporter.

För Tillväxtverket föreslås en ökning av anslaget (1:4) med 145 miljoner kronor för 2010. Ökningen fördelar sig med 100 miljoner kronor till riktade mikrokrediter för nystart av företag, 10 miljoner kronor till ökat stöd till sociala företag, 20 miljoner kronor till en satsning på egenanställning och 15 miljoner kronor för att främja miljödriven näringslivsutveckling. Motionärerna menar att det existerande systemet med mikrolån på upp till 100 000 kr genom Almi bör utökas och hänvisar till att kvinnor och personer med invandrabakgrund ofta har svårare att få lån än andra grupper. När det gäller det föreslagna ökade stödet till sociala företag anser motionärerna att det bör kunna gå till både kooperativa utvecklingscentrum och annan stödstruktur. Egenanställning, som förordas i motionen, innebär att den berörda personen blir anställd i ett företag som fungerar som arbetsgivare under den tid personen har kunder och uppdrag, medan den egenanställda själv ansvarar för att arbeta in sin lön. Företaget sköter administration och ekonomihantering mot en avgift. Motionärerna vill ge Tillväxtverket i uppdrag att vara samordnande myndighet för egenanställning. När det gäller miljödriven näringslivsutveckling vill motionärerna att den verksamhet som Nutek i flera år bedrev på detta område ska utvecklas vidare av Tillväxtverket.

Till anslaget Näringslivsutveckling m.m. (1:5) föreslås en ökning med 95 miljoner kronor. Av denna ökning ska 20 miljoner kronor användas för att permanenta det nationella entreprenörskapsprogrammet, 20 miljoner kronor ska gå till regionala resurscentrum för kvinnor, 50 miljoner kronor till ett branschprogram för miljöteknik och 5 miljoner kronor till samordning av miljöteknikinsatser. Det nationella entreprenörskapsprogram som Nutek bedrev fram till halvårsskiftet 2008 bör permanentas, och på sikt bör verksamheten helt eller delvis överföras till Skolverket, anför motionärerna. De påpekar att regeringen visserligen har gett Skolverket i uppdrag att arbeta mer med entreprenörskap, men några medel har inte tillförts och det är oklart vilken verksamhet Skolverket bedriver. De 21 regionala resurscentrum för kvinnor som stöder kvinnors entreprenörskap samordnas av Nationellt resurscentrum för kvinnor (NRC) och stöds via Tillväxtverket, erinrar motionärerna om och förordar ökade medel för verksamheten. De vill vidare inrätta ett branschprogram för miljöteknik, i vilket näringslivet och de fackliga organisationerna ska samarbeta med att ta fram strategier för

hur branschen kan utvecklas, med fokus på de tekniker som har störst effekt i kampen mot klimatförändringarna. Sveriges miljöteknikråd (Swentec), som har haft i uppdrag att stärka svenska företags affärsmöjligheter och konkurrenskraft inom miljöteknik, miljöanpassade varor, tillverkningsprocesser och tjänster på de svenska och internationella marknaderna, bör ha ett långsiktigt perspektiv och tillföras ytterligare medel, anför motionärerna. Regeringen har emellertid omvandlat Swentec till en tidsbegränsad delegation inom Regeringskansliet, vilket motionärerna finner olyckligt.

Anslaget Turistfrämjande (1:7) föreslås få en ökning med 50 miljoner kronor. Motionärerna vill att turismen ska växa snabbare i Sverige än i resten av Europa och att det ska ske på ett hållbart sätt. Internationella evenemang är ett segment där Sverige har stor tillväxtpotential, säger motionärerna och anser att staten, i samarbete med kommuner, föreningar och företag, ska ta ett ökat ansvar för att locka besökare till Sverige. Den svenska besöksnäringen bör bli ledande i att erbjuda klimatsmarta alternativ. Motionärerna förespråkar en politik för grön infrastruktur, tillgång till stränder och skogar med varierat djurliv, i kombination med profilering och genomtänkta erbjudanden.

I motionen begärs slutligen, som nämnts, ett tillkännagivande om en satsning på regionala kulturcentrum. Dessa centrum ska, enligt motionärerna, byggas upp som en del av en rikstäckande kulturinfrastruktur och vara en arena där kulturutövare kan träffa varandra men också företrädare för näringslivet, forskare och samhället i övrigt. Dessutom bör kontakt hållas med andra delar av offentlig sektor, såsom sjukhus, skolor och förskolor. De existerande nationella resurscentrumen bör bli en del av det föreslagna systemet, anser motionärerna. De förordar att regionala centrum bör byggas upp kring olika tematiska kulturområden och att dessa bör samarbeta. De föreslagna kulturcentrumen föreslås bli finansierade inom ramen för anslaget Näringslivsutveckling m.m. (1:5).

I detta sammanhang ska också behandlas en *partimotion* och två *kommittémotioner* från Miljöpartiet. I partimotion 2009/10:Kr308 (mp) begärs fem tillkännagivanden – om att den kreativa sektorn ska ses och behandlas som den utvecklingsbransch den är, om att regionala kulturcentrum bör inrättas som regionala mötesplatser för kulturutövare, offentlighet, civilsamhälle och näringsliv, om att de regionala kulturcentrumen ska bli en viktig aktör vid fastställandet av de lokala och regionala tillväxtprogrammen, i vilka kulturverksamheten blir ett centralt inslag, om att det bör satsas på kulturturismen som en hållbar väg till regional och nationell utveckling samt om att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag på hur Sveriges internationella marknadsföring som kulturturismland kan stärkas.

Kulturen kräver, liksom alla branscher, en infrastruktur, anför motionärerna. För Miljöpartiet är det viktigt att denna i största möjliga utsträckning byggs nedifrån och upp, att den bygger på den enskilda människans kulturella energi, på lokala initiativ och traditioner och att den byggs i nära kontakt med andra samhällssektorer och institutioner. Kulturen har

stor potential som regional utvecklingsmotor, och för att ta till vara denna krävs en bredare syn på kulturpolitik som förutsätter dialog, samverkan och ett intensifierat samarbete mellan olika aktörer inom alla delar av samhället, anser motionärerna. När det gäller regionala kulturcentrum anför motionärerna en likartad motivering som i den nyssnämnda motionen 2009/10:N429 (mp). Kulturturism är en av de snabbast växande näringarna i EU, säger motionärerna vidare. Besöksnäringen kommer att vara viktig, inte minst i tider av ekonomisk kris. Kulturturismen kan till skillnad från många andra näringar inte utlokaliseras, anför motionärerna. Den skapar förutsättningar för att konstnärer och andra kulturarbetare ska kunna leva på sitt arbete och utveckla sin verksamhet. Motionärerna anser att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag om hur Sveriges internationella marknadsföring som kulturturismland kan stärkas.

I kommittémotion 2009/10:T537 (mp) föreslås att riksdagen ska besluta om ett nytt program för fordonsforskning – Hållbara transporter – med en budget om sammanlagt 600 miljoner kronor under perioden 2010–2012. Motiveringen är likartad den som anförs i motion 2009/10:N429 (mp) om det föreslagna programmet för transportforskning under anslaget (1:2) till forskning och utveckling som Vinnova disponerar.

I en annan kommittémotion – 2009/10:N388 (mp) – begärs ett tillkännagivande om att det nationella entreprenörskapsprogrammet bör permanentas.

Motion om Institutet för Kvalitetsutveckling

I motion 2009/10:N342 (fp) föreslås ett tillkännagivande om att det statliga huvudmannskapet för Institutet för Kvalitetsutveckling (SIQ) bör fastställas och att institutets långsiktiga finansiering bör säkerställas. SIQ har bildats på initiativ av regeringen och näringslivet för att främja kvalitetsutveckling i alla delar av det svenska samhället och dess stadgar är fastställda av regeringen, säger motionären. Hon erinrar om att utskottet tidigare har sagt att SIQ:s verksamhet är viktig och att den bedrivs på ett effektivt sätt. Tidigare har Nutek i regleringsbrev getts i uppgift att företräda staten som en av institutets två huvudmän. Den andra huvudmannen är en intressentförening. Uppdraget innebar bl.a. att Nutek utsåg de statliga representanterna i SIQ:s styrelse och svarade för ett bidrag på 2 miljoner kronor per år. I samband med att Nutek lades ned och Tillväxtverket inrättades har den sistnämnda myndigheten inte getts något uppdrag när det gäller SIQ, påpekar motionären. Hon menar att de samhällsekonomiska effekterna av SIQ:s verksamhet är betydande.

Motioner om turism

Under allmänna motionstiden har det väckts ett flertal motioner om turism. Det rör sig om 20 motioner med ett drygt 30-tal yrkanden. Som ett led i en strävan att något förenkla motionshanteringen behandlas dessa motioner i detta anslagsbetänkande. Flera av motionerna är likartade med dem som

utskottet behandlade våren 2009 i motionsbetänkandet 2008/09:NU16 om vissa näringspolitiska frågor, varför det här görs endast en summarisk redovisning. Detta gäller dock inte beträffande den förstnämnda motionen nedan.

Sju tillkännagivanden föreslås i *trepartimotionen 2009/10:N476 (s, v, mp)* – om att investera i marknadsföringen av Sverige som turistland, om insatser för att stärka Sveriges roll som evenemangssland, om att utforma ett nationellt strategiprogram för besöksnäringen, om klimatsmart turism i Sverige, om en stärkt samordning av det offentliga turistfrämjandet, om att ge Tillväxtverket i uppdrag att effektivisera marknadsföringen av Sverige som turistland och om att en strategi för genomförandet av bl.a. internationella idrotts- och kulturevenemang bör tas fram.

Motionärernas bedömning är att besöksnäringen kan bli en bransch som går mot strömmen och behåller eller ökar sysselsättningen under de närmaste åren. För att ta till vara besöksnäringens outnyttjade tillväxtpotential förordar motionärerna följande:

- Att kraftigt öka marknadsföringen av Sverige som turistland. Motionärerna vill nästan fördubbla denna och bl.a. investera för att stärka Sveriges roll som evenemangssland.

- Att under 2009 rusta Sverige för en ökad och mer förädlad turism och evenemang genom att inrätta särskilda utbildningsprogram för besöksnäringen.

- Att direkt efter en förväntad valseger 2010 ta initiativ till branschsamtal med besöksnäringen för att åstadkomma ett strategiprogram, som ska innehålla åtgärder för kompetensutveckling och forskningsinsatser.

- Att den svenska besöksnäringen ska bli ledande i att erbjuda klimatsmarta alternativ.

- Att bekämpa den svarta ekonomin inom besöksnäringen med ökad användning av personalliggare och oanmälda besök från Skatteverket.

Under rubriken Stärk marknadsföringen av Sverige som turistland refereras till uppgifter från FN:s turismorganisation (UNWTO) om att den globala turismen kommer att växa med över 70 % och i Europa med 50 % till 2020. Turismen ska växa snabbare i Sverige än i resten av Europa och Sverige ska locka en större andel av de nya globala turisterna, anför motionärerna. För att detta ska lyckas vill de investera i att marknadsföra Sverige för utländska turister. Marknadsföringen bör också bli effektivare genom ett ökat samarbete mellan Visit Sweden och lokala och regionala turismorganisationer. Vidare vill motionärerna se ett mer strategiskt arbete med att främja internationella evenemang i Sverige. De ökade medel med 50 miljoner kronor för 2010 till anslaget Turistfrämjande (1:7) som de tre partierna föreslår avser ökade marknadsföringsinsatser av Sverige som turistland, varav 40 miljoner kronor bör användas för en särskild evenemangssatsning. Motionärerna föreslår också att Tillväxtverket ska ges i uppdrag att ta fram värderingsmodeller inför marknadsföringsinsatser och prognoser av olika insatserns påverkan på jobb och antal besök.

Internationella evenemang är ett intressant segment där Sverige har stor tillväxtpotential som relativt okänd men attraktiv destination, anför motionärerna. Den föreslagna ökningen med 40 miljoner kronor för att skapa förutsättningar för att locka fler internationella evenemang till Sverige bör kanaliseras genom ett nytt bolag, benämnt Event Sweden, under Visit Sweden. Syftet ska vara att locka internationella evenemang till Sverige, erbjuda kompetens och ekonomiskt stöd med ansökningar, marknadsföring, evenemangsutveckling och genomförande till de ansökande evenemangsorganisationerna samt att vid större evenemang kunna bistå med ekonomiska garantier och säkerhet. Motionärerna anser vidare att en strategi för genomförandet av stora internationella evenemang inom idrott och kultur samt för större konferenser bör tas fram i samarbete med idrottsrörelsen, kulturlivet och besöksnäringens organisationer.

Regeringen bör uppmanas att utforma ett nationellt strategiprogram för besöksnäringen, anför motionärerna vidare. De erinrar om att den socialdemokratiska regeringen, tillsammans med Vänsterpartiet och Miljöpartiet, 2004 tog initiativ till branschsamtal för ett antal branscher. De strategiska branschprogrammen innehåller bl.a. forsknings-, utbildnings- och infrastrukturinsatser som tagits fram i samarbete mellan stat, näringsliv och fackliga organisationer för att stärka Sveriges konkurrenskraft. Direkt efter en förväntad valseger 2010 bör den då bildade regeringen ta initiativ till branschsamtal med besöksnäringen i syfte att åstadkomma ett strategiprogram med en tydlig grön profil och minimerad påverkan på miljö och klimat.

Under rubriken Klimatsmart turism säger motionärerna att de vill att fler ska välja att turista i Sverige, samtidigt som de resor som en ökad turism medför måste göras med minsta möjliga klimatpåverkan. Fler nat-tågsförbindelser både inom Sverige och till andra länder i Nordeuropa bör eftersträvas, och utvecklingen av tågcharterturism till Sverige från Central-europa bör uppmuntras. Även cykelturismen bör underlättas i Sverige. För att stärka denna bör cykelinfrastrukturen utvecklas nationellt, regionalt och lokalt och en gemensam kunskapsbas bör inrättas. Sverige har hamnat på efterkälken när det gäller att bygga upp den naturnära turismen eller ekoturismen, anser motionärerna. För att denna ska öka är det viktigt att allemansrätten värnas och att värdefull natur bevaras genom reservatsbildning och strandskydd.

Som tidigare nämnts ska här också behandlas 19 *andra motioner om turism*. Flera av dessa är likartade med dem som utskottet behandlade våren 2009 i motionsbetänkandet 2008/09:NU16 om vissa näringspolitiska frågor. Därför görs här endast en summarisk redovisning.

I sex motioner från socialdemokratiska motionärer begärs tillkännagivanden om insatser för att främja olika typer av evenemang. Det gäller motionerna 2009/10:N226 (s), 2009/10:N255 (s), 2009/10:N311 (s), 2009/10:N410 (s), 2009/10:N437 (s) och 2009/10:N441 (s). I den sist-nämnda motionen föreslås dessutom tillkännagivanden om att utveckla besöksnäringen som en av de mest attraktiva arbetsmarknaderna för ung-

domar i Skåne och Sverige, om att samordna landets resurser när det gäller besöksnäringen i ett strategiprogram och om att öka den politiska prioriteringen och befästa besöksnäringen som en central basnäring och prioriterad del av svensk ekonomi. I ytterligare fyra motioner från socialdemokratiska motionärer föreslås andra tillkännagivanden beträffande turistfrågor. Det rör sig om behovet av en översyn av marknadsföring av Sverige som turismland – motion 2009/10:N229 (s), om insatser för att stärka den internationella turismen mot turistmål i sydöstra Sverige – motion 2009/10:N324 (s), om att utveckla natur- och kulturturismen på ett ekologiskt hållbart sätt – motion 2009/10:N359 (s), och om att införa ett nationellt stöd för utvecklingen av turistnäringen i hela landet – motion 2009/10:N456 (s).

I åtta motioner från motionärer från Moderata samlingspartiet, Centerpartiet, Folkpartiet och Kristdemokraterna föreslås olika tillkännagivanden avseende turistfrågor. I två motioner från samme motionär – motionerna 2009/10:N419 (m) och 2009/10:N420 (m) – begärs tillkännagivanden om att regeringen bör ta fram en nationell strategi för att vara värdland för stora internationella idrotts- och kulturevenemang respektive om att regeringen bör ta fram en nationell strategi för att skapa fler arbetstillfällen genom turistnäringen. I motion 2009/10:N319 (fp) föreslås ett tillkännagivande om marknadsföring av norrländsk och svensk turistnäring och i motion 2009/10:N260 (kd) ett tillkännagivande om behovet av ett nationellt handlingsprogram för turistnäringen. Fyra tillkännagivanden – om marknadsföring av svensk turistnäring, om behovet av forskning och utveckling av denna näring, om behovet av att få fler internationella konferens-, kultur- och idrottsevenemang till Sverige och om att utredningsbetänkandet Tillväxt genom turistnäringen (SOU 2007:32) ska skickas ut på remiss – föreslås i motion 2009/10:N262 (kd). I motion 2009/10:N421 (kd) begärs ett tillkännagivande om att stärka turismen och besöksnäringen såsom en växande näringsgren i Sverige. I två motioner med företrädare för Moderata samlingspartiet, Centerpartiet, Folkpartiet och Kristdemokraterna – motionerna 2009/10:N446 (fp, m, c, kd) och 2009/10:N468 (m, c, fp, kd) – föreslås tillkännagivanden om nödvändigheten av att se över turistföretagens villkor respektive om utvecklingen av den östgötska besöksnäringen.

Slutligen begärs i kommittémotion 2009/10:N388 (mp) ett tillkännagivande om främjande av lokalt baserad eko-, rovdjurs-, upplevelse-, kunskaps- och kulturturism.

Vissa kompletterande uppgifter

Proposition om företagsutveckling

Regeringen aviserade i propositionsförteckningen, som lämnades den 15 september, att en proposition om företagsutveckling som rör statliga insatser för finansiering, innovation och rådgivning skulle lämnas till riksdagen under hösten 2009. Propositionen planeras innehålla förslag till

riktlinjer för statliga finansierings- och rådgivningsinsatser till små och medelstora företag. Syftet är att förtydliga mål, styrning och uppföljning. Vidare avses förändringarna innebära en ökad samordning, effektivisering och överskådlighet av statens insatser inom området. Underlaget utgörs bl.a. av Företagsfinansieringsutredningens betänkande Innovationer och företagande – Sveriges framtid (SOU 2008:121) och den rapport – Statligt finansierad företagsrådgivning – som på regeringens uppdrag och mot bakgrund av riksdagens beslut våren 2008 (bet. 2007/08:NU7) togs fram av konsultföretaget Forum for Business Administration (FBA).

Enligt uppgift från Näringsdepartementet har arbetet med propositionen fördröjts, och den planeras nu kunna lämnas till riksdagen i mars 2010.

Trygghet för företagare

I budgetpropositionen sägs (s. 52) att regeringen – för att förstärka den sociala tryggheten för företagare – avser att föreslå ett antal förändringar i de sociala trygghetssystemen, dvs. arbetslöshets-, sjuk- och föräldraförsäkringarna. Syftet är att skapa större tydlighet och förutsägbarhet i regelverken, ökad likabehandling av företagare och anställda samt ökad valfrihet för företagare. Som underlag finns betänkandet Trygghetssystemen för företagare (SOU 2008:89), vilket lades fram i oktober 2008 och som därefter har remissbehandlats.

Enligt uppgift från Näringsdepartementet, som har det sammanhållande ansvaret för propositionen (övriga departement som är berörda är Social-, Finans- och Arbetsmarknadsdepartementen), planeras den aktuella propositionen lämnas till riksdagen i mars 2010.

Handlingsplan för kulturella och kreativa näringar

Regeringen beslutade i september 2009 om en handlingsplan för kulturella och kreativa näringar med en ram på 73 miljoner kronor under perioden 2009–2012. Syftet med handlingsplanen är att skapa goda förutsättningar för entreprenörer och potentiella och befintliga företagare inom kulturella och kreativa näringar att utveckla sina affärsidéer och företagande. De insatser som utformas inom ramen för handlingsplanen ska utgå från de kulturella och kreativa entreprenörernas behov och möjligheter. Handlingsplanen innehåller följande delar: rådgivning till företag; programsatsning på inkubatorer för kulturella och kreativa näringar; mellanhänder/nätverk/modeller för samverkan; entreprenörskap i kulturella och kreativa utbildningar; innovation och design; ledarskap och arbetsorganisation; studie om finansieringsbehov; förbättrad statistik; kompetensutveckling.

Institutet för Kvalitetsutveckling

Företrädare för Institutet för Kvalitetsutveckling (SIQ) lämnade vid utskottets sammanträde den 20 oktober information om institutets verksamhet. Synpunkterna överensstämmer med dem som framförs i den här aktuella

motionen 2009/10:N342 (fp) och innebär att riksdagen genom ett tillkännagivande borde uppmana regeringen att fastställa det statliga huvudmannaskapet för institutet och säkerställa dess långsiktiga finansiering. Enligt uppgift från Näringsdepartementet kommer departementet att tills vidare självt hantera huvudmannaskapet. Frågan om basfinansiering har ännu inte fått någon lösning, uppges det vidare.

Information från Utrikesdepartementet, Exportkreditnämnden och AB Svensk Exportkredit

I betänkandet (bet. 2008/09:NU12 s. 11) om åtgärder för förstärkt exportfinansiering som riksdagen, på förslag av regeringen (prop. 2008/09:86), beslutade om i december 2008 efterfrågade utskottet information om hur exportfinansieringen utvecklas, hur låneramen för AB Svensk Exportkredit (SEK) respektive kreditramarna för Exportkreditnämnden (EKN) och SEK utnyttjats och hur detta har påverkat marknaden. En sådan redovisning borde lämnas under våren 2009, sade utskottet.

Företrädare för Utrikesdepartementet, EKN och SEK lämnade vid utskottets sammanträde den 24 november information om effekterna av de aktuella åtgärderna och om framtidsutsikter. Den stärkta upplåningskapaciteten hos SEK och den utökade exportkreditgarantiramen för EKN har tillmätts stor betydelse av det svenska näringslivet, som uppgett att det varit en förutsättning för flera betydande exportkontrakt som vunnits kort efter riksdagens beslut i december 2008. När det gäller SEK redovisades att utlåningsvolymen fr.o.m. detta beslut och t.o.m. september 2009 uppgår till över 100 miljarder kronor. Fram till oktober 2009 har de offerter om exportkrediter som SEK ställt ut resulterat i affärer till ett värde av ca 30 miljarder kronor. SEK har i många fall varit det enda tillgängliga alternativet för en långfristig finansieringslösning, vilket varit avgörande för om affärsförhandlingar mellan exportören och köparen över huvud taget skulle komma till stånd. Även om SEK inte har utnyttjat låneramen under 2009 har den inneburit att bolaget kunnat erbjuda exportföretagen långfristiga lån, också i en tid då långfristiga lån i stort sett varit omöjliga att ta upp.

När det gäller EKN sägs att höjningen av exportkreditgarantiramen har inneburit att EKN har kunnat möta den kraftiga efterfrågan som funnits, inklusive från de största exportföretagen. Den stora efterfrågan har kommit från både tillväxtmarknader och det som tidigare var mer normala marknader och har inkluderat stora, långa och komplexa affärer i välutvecklade länder. Under januari–september 2009 utfärdade EKN nya offerter på 229 miljarder kronor och nya förbindelser på 58 miljarder kronor, jämfört med 27 respektive 23 miljarder kronor under motsvarande period 2008. Prognosen för det totala ramutnyttjandet 2009 ligger i ett spann på mellan 270 och 410 miljarder kronor, med en trolig nivå på ca 330 miljarder kronor. Verksamheten är självbärande, men tillfälliga underskott kan täckas genom den obegränsade låneramen hos Riksgäldskontoret. En kostnad för

staten skulle kunna uppstå om EKN inte skulle kunna återbetala sina lån hos Riksgäldskontoret, men sannolikheten att detta skulle inträffa bedöms som mycket liten.

Beträffande framtidsutsikterna sägs att den rekordhöga utlåningsvolymen hos SEK sedan december 2008 visar hur viktigt det var att säkerställa att SEK kunde agera oavsett hur marknaderna skulle se ut under 2009. Det gav svensk exportindustri goda möjligheter att öka försäljningen och ta marknadsandelar, inte minst på de växande marknaderna i utvecklingsländer. SEK bedöms även i framtiden ha en stor roll att spela i den långfristiga finansieringen av svensk export och svensk exportindustri. Dock kommer behovet framöver av långfristig finansiering från SEK troligen att avta något jämfört med 2009, men det bedöms ändå att detta behov kommer att ligga kvar på en historiskt hög nivå.

När det gäller EKN sägs att marknaden har stärkts sedan sommaren 2009, och det finns ljusningar i möjligheterna för företag att finna finansiering för sin export. Dock är marknaden avsevärt svagare än före krisen, vilket indikeras av ett fortsatt behov av EKN-garantier vid stora och långa affärer beträffande välrenommerade företag i länder med låg risk. Prognosen för ramutnyttjandet 2010 ligger i ett spann på mellan ca 410 och 680 miljarder kronor. Med antagande om olika troliga utfall utifrån senaste tidens erfarenheter under finanskrisen bedöms ramutnyttjandet hamna på ca 550 miljarder kronor. Det kan noteras att detta belopp ligger 50 miljarder kronor över det belopp som regeringen nu begär riksdagens bemyndigande om att under 2010 få ikläda staten betalningsansvar för.

Turism

Turistnäringen behandlas i *budgetpropositionen under utgiftsområde 24 Näringsliv* i avsnittet om entreprenörskap och företagande. Under rubriken Resultat sägs följande (s. 24):

Nutek har haft ansvar för turistnäraingsfrågor sedan den 1 januari 2006. Verket har också varit statistikansvarig myndighet för turiststatistik. Från och med den 1 april 2009 har Tillväxtverket övertagit Nuteks uppgifter inom området. Under året har uppgifter om turistnäraingens effekter på ekonomi och sysselsättning arbetats fram. Visit Sweden AB har marknadsfört Sverige internationellt på image- och produktnivå, vilket bedöms ha bidragit till att öka antalet utländska övernattningar i Sverige under 2008 med 2,3 procent jämfört med föregående år. Medfinansieringen från turistnäraingen av marknadsföringsinsatser har tredubblats på fyra år, vilket indikerar en ökad efterfrågan på bolagets tjänster. Antalet partnerskap med turistnäraingen har dubblats jämfört med föregående år.

Under rubriken Analys och slutsatser sägs följande (prop. s. 26):

Turistnäraingen är en framtidsnäring som kan bidra till att skapa tillväxt i stora delar av Sverige, inte minst i olika landsbygder. Insatserna för turistnäraingen under 2008 har bidragit till att öka Sveriges attraktionskraft som turistland och medverkat till en långsiktigt konkurrenskraftig och hållbar turistnäring. Resultaten av de insatser som har bedrivits av

Visit Sweden AB visar att det arbete som bedrivits för att marknadsföra Sverige mottas positivt av turistnäringen och att insatserna är efterfrågade.

Som tidigare redovisats föreslår regeringen att anslaget Turistfrämjande (1:7), från vilket statens aktieägartillskott till Visit Sweden finansieras, ökas med 50 miljoner kronor för 2010 för att ytterligare ta vara på Sveriges potential och attraktionskraft som ett konkurrenskraftigt och hållbart turistland. Samtidigt sker en utfasning under perioden 2010–2012 av tidigare tillfälliga satsningar.

I *budgetpropositionen* för 2010 sägs under *utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid* (prop. 2009/10:1 utg.omr. 17 s. 27) följande beträffande internationella idrottsevenemang:

Regeringen har i propositionen Statens stöd till idrotten (prop. 2008/09:126) uttalat sin avsikt att aktivt verka för att få fler stora internationella idrottsevenemang till vårt land. En promemoria utarbetad i regeringskansliet, Främjande av att internationella idrottsevenemang arrangeras i Sverige (Ku2009/1342/MFI) har remitterats. Såväl organisationer, myndigheter som andra remissinstanser tillstyrker i huvudsak promemorians bedömningar. I promemorian görs bedömningen att ett nationellt kompetenscentrum bör skapas i vilket kunskap samlas om metoder och tillvägagångssätt för att få internationella idrottsevenemang till Sverige. Centrumet ska bistå idrottens organisationer främst inför och under en kandidatur för att få ett internationellt evenemang till Sverige. Utifrån de överväganden som gjorts så bedöms att ett årligt bidrag för att främja att internationella idrottsevenemang arrangeras i Sverige bör uppgå till ca 8–10 miljoner kronor per år. Bidraget bör finansieras och anvisas inom ramen för ett förhöjt anslag Stöd till idrotten från och med 2010 och ställas till Riksidrottsförbundets förfogande. Vidare bedöms att det bör ankomma på idrottsrörelsen att närmare utforma den struktur som på bästa sätt kan bistå de idrottsorganisationer som avser att kandidera till att få arrangera stora internationella idrottsevenemang.

Regeringen delar de bedömningar som gjorts i promemorian och välkomnar de synpunkter som framförts av remissinstanserna. I det ingår vikten av att redan etablerad kunskap och erfarenhet som återfinns såväl inom idrotten som i andra organisationer, kommuner, myndigheter och företag bör användas för att skapa bättre förutsättningar för att framgångsrikt få fler internationella idrottsevenemang till Sverige. Regeringen har beräknat det förhöjda anslaget 13:1 Stöd till idrotten så att insatser för att främja att internationella idrottsevenemang arrangeras i Sverige möjliggörs. Det innebär att ett nationellt centrum för internationella idrottsevenemang kan skapas. Det bör dock ankomma på idrottsrörelsen att närmare utforma den struktur som bäst tjänar detta. I det ingår även att i dialog med andra intressenter, som exempelvis Visit Sweden AB, fortgående utveckla metoder och modeller för ett långsiktigt framgångsrikt arbete. Dessa metoder och modeller kan på sikt vara till nytta även för andra områden inom evenemangssektorn.

Från och med 2009 är turistfrågorna integrerade i *Tillväxtverkets* övergripande arbete för näringslivsutveckling. Detta innebär att det inte finns några styrdokument från regeringen som reglerar myndighetens insatser riktade till rese- och turistnäringen. Enligt verkets instruktion (2009:145) ska myndigheten dock ansvara för officiell inkvarteringsstatistik i enlighet med

förordningen (2001:100 4 § sjunde stycket) om den officiella statistiken. Tillväxtverket har cirka tre heltidsanställda som arbetar nationellt med statistik, analys och kunskapsutveckling för att främja tillväxt inom rese- och turistnäringen. Verket arbetar med utveckling av turistnäringens frågor inom följande områden:

- Generella områden: Insatser inom övergripande utvecklingsområden, t.ex. vidareutveckling av turiststatistiken eller utbildningsfrågor.
- Regional utveckling: Insatser med inriktning på destinationer och regioner, t.ex. integrering av turistnäringen i det regionala utvecklingsarbetet.
- Tematiska områden: Insatser med nationell inriktning, t.ex. affärsutveckling av natur- och kulturnära turism.

Tillväxtverket är vidare huvudman för Stiftelsen för kunskapsfrämjande inom turism, som bl.a. delar ut stipendier för turismforskning, genomför utvecklingsprojekt och delar ut Stora Turismpriset.

När det gäller *utbildning och forskning samt innovation avseende turism* kan noteras att flera högskolor bedriver utbildning och forskning kring turism och rese- och turistnäringen. Sedan 2003 är turismvetenskap ett akademiskt ämne vid lärosätena i Borlänge, Kalmar, Karlstad, Södertörn och Östersund. Det finns för närvarande 30 olika universitets- och högskoleprogram på 13 orter, varav 7 program på magisternivå.

Det kan vidare nämnas att Vinnova 2007 startade ett samarbete med Sveriges hotell- och restaurangföretagare (SHR) och Hotell- och restaurangfacket (HRF) kring tjänsteinnovationer inom besöksnäringen. Samarbetet resulterade i ett antal pilotprojekt som skulle visa på den handlingskraft och framtida potential som finns inom besöksnäringen. Syftet var också att skapa nya kontaktytor mellan branschen, Vinnova och forskningen. Totalt 16 miljoner kronor har fördelats på fem pilotprojekt. Pilotprogrammet avslutades i september 2009 och framtagande av en slutrapport pågår.

Beträffande *insatser för turism inom den regionala tillväxtpolitiken* gjorde Näringsdepartementet 2005 en sammanställning som visade att det inom de svenska mål 1- och mål 2-programmen genomfördes 581 strukturfondsprojekt som handlade om turistisk infrastruktur, marknadsföring, förberedelser för stora evenemang, samverkansprojekt för att t.ex. bevara natur och kulturarv med en direkt koppling till turism. Den totala finansieringen i dessa projekt uppgick till drygt 4 miljarder kronor, varav EU-finansiering svarade för 31 %, nationell offentlig finansiering 45 % och privat medfinansiering 24 %. I den europeiska regionala utvecklingsfonden (programperiod 2007–2013) har hittills drygt 142 miljoner kronor beviljats till turistprojekt. Inom området kultur, som förmodligen också omfattar en del turistprojekt, har drygt 27 miljoner kronor beviljats. Kompletterad med nationell finansiering blir den totala finansieringen ca 300 miljoner kronor för turism och ca 54 miljoner kronor för kultur.

Insatser för turism inom jordbrukspolitiken görs inom projektet Sverige – det nya matlandet, där matturism är ett av fem s.k. fokusområden. Totalt 160 miljoner kronor, varav 40 miljoner kronor under perioden 2010–2013, kommer att satsas på kompetensutveckling hos företagare för att stödja förädling, logistik, distribution och marknadsföring av småskalig livsmedelstillverkning och utveckling av företag inom mat och turism. Regeringen har gett i uppdrag till Visit Sweden, Exportrådet och Jordbruksverket att tillsammans ta fram en strategi för att förmedla bilden av Sverige som det nya matlandet. Regeringen (Jordbruksdepartementet) genomför dessutom en satsning för att främja turistnäringen inom ramen för Sveriges landsbygdsprogram, varvid det under programperioden 2007–2013 avsätts 700 miljoner kronor för att främja och utveckla turistnäringen på landsbygden.

När det gäller *insatser för turism inom transportpolitiken* finns i den s.k. infrastrukturpropositionen hösten 2008 (prop. 2008/09:35) bl.a. skrivningar om cykelturism, där Vägverket och Tillväxtverket pekas ut som nationella aktörer för att stimulera utvecklingen av cykelturism. Tillväxtverket driver ett projekt för att utveckla cykelturism i Sverige. Vägverket och Banverket har parallella uppdrag, och arbetet sker i samverkan mellan myndigheterna.

Regeringen gav i juli 2008 i uppdrag till Vägverket att efter samråd med berörda aktörer genomföra en översyn av arbetssätt, tillämpningsregler och information i ärenden om lokaliseringsmärken och vägvisning. Bakgrunden till uppdraget var att regeringen i en rad beslut hade lagt fast en mer generös praxis vad gäller skyltning till intressanta mål ur turisthänseende. Arbetet redovisades i december 2008 och kompletterades med en konsekvensbeskrivning i februari 2009. Förslagen har remitterats. Vägverket och Transportstyrelsen arbetar för närvarande med att genomföra förslagen vad gäller arbetssätt och information för en smidigare handläggning och en mer generös syn på skyltning. Regeringen bereder för närvarande frågan om ändring av beslutsordningen i ärenden om turistskyltning, så att denna ska bli enklare och snabbare.

Utskottets ställningstagande

Inledning

Utskottet behandlar först förslagen om anslag m.m. inom utgiftsområde 24 Näringsliv och motioner i anslutning till dessa. Därefter behandlar utskottet en motion om Institutet för Kvalitetsutveckling.

Anslag m.m. inom utgiftsområde 24 Näringsliv

Utskottet har i det föregående redovisat sin syn på näringspolitikens inriktning, vilken överensstämmer med regeringens. Förslagen i budgetpropositionen om anslag inom utgiftsområde 24 Näringsliv är beräknade med utgångspunkt i denna syn.

Riksdagen fastställde den 18 november ramarna för de olika utgiftsområdena för 2010. För utgiftsområde 24 Näringsliv uppgår ramen till ca 5,5 miljarder kronor. I budgetförslagen från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet föreslås ökade medel med respektive 320, 530 och 490 miljoner kronor. Innan utskottet något kommenterar de olika delarna i dessa förslag vill utskottet framhålla att budgetförslaget bör ses som en helhet där förslag under olika utgiftsområden ska samspela. Ansvar för de offentliga finanserna är en ledstjärna för regeringens budgetarbete. Det finns många områden inom utgiftsområdet Näringsliv där ytterligare medel skulle kunna komma till användning. En ansvarsfull politik innebär dock att det måste göras avvägningar mellan olika områden.

Ökade medel till insatser för att främja forskning och utveckling i små och medelstora företag föreslås av alla de tre oppositionspartierna. Här vill utskottet – i enlighet med vad som aviserades i forsknings- och innovationspropositionen (prop. 2008/09:50) – peka på att ökade medel föreslås till anslagen för Vinnovas forskning och utveckling (1:2) och Institutens strategiska kompetensmedel m.m. (1:3) med 64 respektive 100 miljoner kronor. Dessutom har det införts ett nytt anslag, Bidrag till kommersialisering av kunskap och innovation m.m. (1:25), till vilket 50 miljoner kronor ska anvisas. Utskottet anser att det är mycket angeläget att på olika sätt främja och underlätta forskning och utveckling och innovation för små och medelstora företag. De nyssnämnda föreslagna ökade medlen innebär sammantaget att denna verksamhet kommer att kunna stärkas.

När det gäller förslag om ökade medel till olika insatser för att främja ökat entreprenörskap inom ramen för anslagen Näringslivsutveckling m.m. (1:5) och Tillväxtverket (1:4) vill utskottet framhålla att regeringen har aviserat en proposition om företagsutveckling under innevarande riksmöte. Denna planeras innehålla förslag till riktlinjer för statliga finansierings- och rådgivningsinsatser till små och medelstora företag, med syfte att förtydliga mål, styrning och uppföljning. Vidare avses förändringarna innebära en ökad samordning, effektivisering och överskådlighet av statens insatser inom området. Utskottet noterar med viss förvåning att Socialdemokraterna, som säger sig vilja stärka nyföretagandet bland kvinnor, samtidigt vill dra bort 80 miljoner kronor från verksamheten till stöd för kvinnors företagande. Detta är en verksamhet som är uppskattad och som i stället bör utvecklas för att bli effektivare och nå fram på bästa sätt.

Utskottet vill framhålla att i avvaktan på den nyssnämnda propositionen med nya riktlinjer för finansierings- och rådgivningsinsatser måste anslaget Näringslivsutveckling m.m. av den ansvariga myndigheten, Tillväxtverket, fördelas i linje med den skisserade inriktningen, och inte i motsatt riktning. Väl fungerande och effektiva verksamheter måste ges bra förutsättningar. Ur såväl effektivitets- som samordningssynpunkt bör inte ytterligare nya, parallella verksamheter byggas ut. Detta är särskilt angeläget utifrån att trycket på befintliga effektiva aktörers stöd är extra stort i nuvarande konjunkturläge. Det är också generellt angeläget att Tillväxtver-

ket, i enlighet med sin instruktion, utnyttjar berörda myndigheters och andra relevanta aktörers kompetens och inte bryter upp fungerande arbete. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Beträffande åtgärder för att främja entreprenörskap och nyföretagande vill utskottet också erinra om den proposition om trygghetssystemen för företagare som regeringen aviserat till mars 2010. Syftet är att skapa större tydlighet och förutsägbarhet i regelverken, ökad likabehandling av företagare och anställda samt ökad valfrihet för företagare. Enligt utskottets mening är det angeläget att de berörda systemen har en sådan utformning att de underlättar företagandet, inte minst kvinnors företagande.

De tre oppositionspartierna föreslår i en gemensam motion en – som det sägs – investering i besöksnäringen. I de tre partiernas budgetförslag föreslås ökade medel med 50 miljoner kronor till anslaget Turistfrämjande (1:7). Här noterar utskottet att regeringen föreslår en ökning av anslaget med 50 miljoner kronor för att ytterligare ta vara på Sveriges potential och attraktionskraft som ett konkurrenskraftigt och hållbart turistland. Samtidigt sker det visserligen en utfasning av en tidigare tillfällig satsning, men nettoökningen 2010 uppgår ändå till 40 miljoner kronor. När det gäller de övriga förslag och synpunkter beträffande turistnäringen som framförs i ett 20-tal motioner vill utskottet hänvisa till de olika insatser som görs på området och som redovisats i det föregående under rubriken Turism i avsnittet om vissa kompletterande uppgifter.

Slutligen vill utskottet uppmärksamma de bemyndiganden rörande exportkreditgarantier genom Exportkreditnämnden och den låneram och kreditgaranti för Svensk Exportkredit som regeringen föreslår. Företrädare för dessa båda instanser har, som tidigare redovisats, inför utskottet lämnat information om effekterna av de åtgärder på området som riksdagen beslutade om i december 2008 och om framtidsutsikterna. Enligt uppgift har de nämnda garantierna och låneramen haft stor betydelse för det svenska näringslivets möjligheter att klara sin export under den ekonomiska krisen. Även små och medelstora företag sägs ha kunnat ta del av detta exportstöd, vilket utskottet finner glädjande.

Med det anförda tillstyrker utskottet de anslag regeringen föreslagit för budgetåret 2010 inom utgiftsområde 24 Näringsliv (se bilaga 3). Samtidigt föreslår utskottet att riksdagen genom ett tillkännagivande ska uppmana regeringen att följa det som utskottet anför beträffande Tillväxtverkets fördelning av medlen under anslaget Näringslivsutveckling m.m. (1:5). De övriga här aktuella förslagen till riksdagsbeslut som lagts fram i budgetpropositionen tillstyrks av utskottet. Samtliga behandlade motionsyrkanden avstyrks.

Institutet för Kvalitetsutveckling

Utskottet behandlar här separat frågan om Institutet för Kvalitetsutveckling (SIQ) som aktualiseras i motion 2009/10:N342 (fp) och som rör det statliga huvudmannaskapet för och den långsiktiga basfinansieringen av insti-

tutets verksamhet. Utskottet anser – i likhet med vad som sagts vid tidigare behandling av liknade yrkanden, t.ex. vid riksmötet 2004/05 (bet. 2004/05:NU1) – att den typ av verksamhet som SIQ bedriver är viktig ur ett näringspolitiskt perspektiv. Likaså menar utskottet att formen för verksamheten, som karakteriseras av att företag, organisationer och förvaltningar samverkar, har en effektiv utformning. Som redovisats kommer Näringsdepartementet att tills vidare självt hantera huvudmannaskapet. Vidare gäller att frågan om basfinansiering ännu inte har fått någon lösning.

Utskottet utgår från att en långsiktig lösning på huvudmannaskap och basfinansiering kommer till stånd. Hur en sådan lösning ska se ut och vilken myndighet eller vilket organ som ska ges ansvaret uttalar sig utskottet inte om. Den frågan bör lösas av regeringen. Riksdagen bör genom ett tillkännagivande uppmana regeringen att utforma en sådan lösning. Därmed blir den nämnda motionen tillgodosedd och tillstyrks.

Fordonsindustrin

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen beslutar enligt de förslag rörande bemyndiganden avseende kreditgarantier och undsättningslån till företag inom fordonsklustret som läggs fram i propositionen. Riksdagen lägger regeringens skrivelse till handlingarna och avslår samtliga motionsyrkanden. Utskottet erinrar om att det var en enig riksdag som strax före jul 2008 beslutade om stärkta insatser för fordonsindustrin.

Jämför reservationerna 2 (s), 3 (mp) och 4 (v).

Skrivelse 2008/09:221 om redovisning av de åtgärder som föreslogs i proposition 2008/09:95

Inledning

I skrivelsen, som avlämnades i juni 2009, redogör regeringen för den närmare utformningen av de åtgärder som föreslogs i propositionen Staten som huvudman för bolag med verksamhet avseende forskning och utveckling och annan verksamhet inom fordonsklustret m.m. (prop. 2008/09:95). I skrivelsen finns en redogörelse för de åtgärder som vidtagits för att inrätta ett bolag för forskning och utveckling samt för att möjliggöra prövning av ansökningar om undsättningslån och utställande av statliga garantier för lån i Europeiska investeringsbanken. Redovisningen i skrivelsen avser, som nämnts, situationen i juni 2009. En viss uppdatering lämnas i avsnittet om vissa kompletterande uppgifter.

Genom riksdagens beslut i december 2008 (prop. 2008/09:95, bet. 2008/09:FiU19, yttr. 2008/09:NU6y) bemyndigades regeringen dels att i aktiebolagsform bedriva forsknings- och utvecklingsverksamhet och annan verksamhet inom fordonsklustret samt vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bilda aktiebolag, dels ge bolagen kapitaltillskott med högst 3 miljarder kronor. Vidare bemyndigade riksdagen regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer att under 2008 och 2009 ställa ut statliga kreditgarantier till företag i fordonsklustret för upptagande av lån i Europeiska investeringsbanken (EIB) för omställning till grön teknologi m.m. på upp till 20 miljarder kronor mot fullgoda säkerheter och med marknadsavspeglade avgifter under normalt marknadsläge. Dessutom bemyndigades regeringen att i enlighet med EU-kommissionens riktlinjer om statligt stöd under 2008 och 2009 ge undsättningslån mot fullgoda säkerheter på upp till 5 miljarder kronor till företag inom fordonsklustret som befinner sig i ekonomiska svårigheter. Riksdagen beslutade vidare om ett tillkännagivande om att regeringen under våren 2009 borde lämna en redovisning till riksdagen av den närmare utformningen av de åtgärder som föreslogs i propositionen.

Bolag för forskning och utveckling

Det statligt ägda bolaget för forskning och utveckling – Fouriertransform AB – bildades formellt före årsskiftet 2008/09. Den 19 december 2008 beslutade regeringen att i enlighet med riksdagens bemyndigande ge bolaget ett kapitaltillskott med 3 miljarder kronor. Vid bolagsstämman den 22 december 2008 fattades beslut om en nyemission på 3 miljarder kronor och en ny bolagsordning antogs. Den 29 april 2009 tillsattes bolagets ordinarie styrelse, efter att verksamheten inledningsvis letts av en styrelse bestående av tjänstemän från Regeringskansliet. En viktig del av verksamheten hittills har bestått i att ta emot ett större antal förslag till potentiella investeringsobjekt. Regeringen räknar med att de första besluten om verksamhetens närmare inriktning och investeringar m.m. kan börja fattas under det andra kvartalet 2009.

Statliga kreditgarantier

Utställande av statliga kreditgarantier för lån i Europeiska investeringsbanken (EIB) förutsätter förhandlingar med berörda företag, EIB och EU-kommissionen. Sådana förhandlingar påbörjades i december 2008. Regeringen beslutade den 29 januari 2009 att ge Riksgäldskontoret i uppdrag att för statens räkning förhandla med EIB, Volvo Car Corporation (VCC) och Ford Motor Corporation (Ford) om villkoren för en statlig kreditgaranti. EIB beviljade VCC lån på 200 miljoner euro den 12 mars 2009. För att det beviljade lånet ska betalas ut kräver EIB att en statlig garanti ställs ut för varje del av lånet. För att sätta ett korrekt pris på garantierna krävs ett godkännande enligt statsstödsreglerna av kommissionens generaldirektorat för konkurrens. Ett omfattande förhandlingsarbete har

under våren bedrivits mellan Regeringskansliet och kommissionen för att de garantivillkor som fastställs ska bli korrekta i förhållande till de villkor som gäller för motsvarande företag som beviljas EIB-lån men där det inte krävs statliga garantier. Genom att EIB kräver en heltäckande statlig garanti har kommissionen tvingats till en mer omfattande prövning av förutsättningarna för garantivillkoren, som enligt kommissionens tillfälliga stödregler maximalt kan täcka 90 % av det garanterade lånebeloppet. Återstående 10 % av garantin, som inte täcks av regelverket, har således fått beräknas enligt marknadsmässiga villkor och medför därmed en högre riskpremie än den del av garantin som fastställs i enlighet med angivna tabeller i kommissionens regel för garantier.

Kommissionen godkände prissättningen för de statliga garantierna genom ett beslut den 5 juni 2009. En ytterligare förutsättning för att staten ska ställa ut garantierna är att övriga villkor för dessa är färdigförhandlade mellan VCC och staten. Volvo Lastvagnar och Scania fick den 12 mars 2009 besked om att bolagen beviljats lån från EIB. Bolagens finansiella läge innebar dock att statliga garantier inte krävdes. Även andra bolag inom fordonsklustret har ansökt om lån hos EIB, och regeringen är beredd att pröva ansökningar om att ställa statliga kreditgarantier i de fall där det krävs. Den 11 juni 2009 gav regeringen Riksgäldskontoret i uppdrag att för statens räkning påbörja förhandlingar med Saab Automobile AB, bolagets ägare och EIB om villkor för kreditgarantier.

Undsättningslån

Regeringen beslutade den 22 januari 2009 om förordningen (2009:19) om lån till företag i fordonsindustrin. I förordningen, som trädde i kraft den 15 februari 2009, regleras hur undsättningslånen ska hanteras. Enligt förordningen ansvarar Riksgäldskontoret för att pröva ansökningar om undsättningslån. Flera av de ansökningar som kom in till Regeringskansliet dessförinnan har kunnat hanteras av Almi inom ramen för det bolagets ordinarie finansieringslösningar. Villkoren för undsättningslånen är mycket strikta, och det är svårt för de företag som ansöker om lån att leva upp till de krav som ställs. Kommissionen har fortsatt att behandla frågan om den europeiska fordonsindustrin vid ett flertal tillfällen. En central fråga gäller tillgången till likvida medel i en period av starkt vikande efterfrågan runt om i världen. Den 17 december 2008 offentliggjorde kommissionen ett meddelande om en tillfällig gemenskapsram för statliga stödåtgärder för att främja tillgången till finansiering i den aktuella finansiella och ekonomiska krisen. Härigenom medger kommissionen utökade möjligheter för medlemsstaterna att, inom ramen för EG-fördragets statsstödsregler, lämna stöd till företag i syfte att motverka effekterna av den finansiella krisen. Regeringen fortsätter att följa utvecklingen i branschen för att vid behov vidta ytterligare sådana åtgärder som bedöms lämpliga.

Förlängt bemyndigande

Riksdagens bemyndigande till regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer att ställa ut statliga kreditgarantier och undsättningslån gäller under 2008 och 2009. Regeringen meddelar i skrivelsen sin avsikt att återkomma till riksdagen med förslag om bemyndiganden för perioden efter 2009.

Propositionen

Regeringen föreslår i budgetpropositionen (utg.omr. 24) att riksdagen ska bemyndiga regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer att under 2010 ställa ut statliga kreditgarantier till företag i fordonsklustret för upptagande av lån i Europeiska investeringsbanken för omställning till grön teknologi m.m. på upp till 20 miljarder kronor mot fullgoda säkerheter och med marknadsavspeglade avgifter under normalt marknadsläge. Vidare föreslår regeringen att riksdagen ska bemyndiga regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer att i enlighet med EU-kommissionens riktlinjer om statligt stöd under 2010 ge undsättningslån mot fullgoda säkerheter på upp till 5 miljarder kronor till företag inom fordonsklustret som befinner sig i ekonomiska svårigheter. Förslagen innebär en förlängning av de stöd som riksdagen beslutade om i december 2008 (prop. 2008/09:95, bet. 2008/09:FiU19).

Den globala klimatutmaningen ställer stora krav på en omvandling och förnyelse av hela samhället, inklusive transportsektorn. Utsläppen från fordon måste minskas dramatiskt. Nya bränslen, motorer och framdrivningssystem måste utvecklas. Elhybrider och elektriska motorer kommer att utgöra viktiga lösningar i framtiden. För att säkerställa att det svenska fordonsklustret utvecklar och upprätthåller en konkurrenssituation som gör att det är världsledande, särskilt inom områdena klimat och säkerhet, krävs åtgärder. Detta ska göras i linje med de insatser och förslag som presenterats i kommissionens meddelande den 26 november 2008 En ekonomisk återhämtningsplan för Europa (KOM(2008) 800), den s.k. Barrosoplanen.

Motionerna

Motion väckt med anledning av skrivelsen

Det behövs åtgärder för att stärka svensk fordonsindustris internationella konkurrenskraft, anför det i kommittémotion 2009/10:N1 (s). Den stora betydelse som fordonsindustrin har för jobben och för svensk ekonomi återspeglas inte i regeringens engagemang, anser motionärerna och hävdar att en granskning av aktiviteten i världens övriga länder med fordonsindustri visar att det som utmärker regeringen snarast är dess passivitet. Till exempel är Sverige det enda av Europas nio främsta länder med en sådan industri som inte infört en skrotningspremie, och av det fordonsindustripaket på 28 miljarder kronor som regeringen redovisar i skrivelsen hade

inget ännu kommit till användning vid tidpunkten för motionens avlämnande den 16 september. Motionärerna hänvisar till förslag från Socialdemokraterna om följande åtgärder för att stärka fordonsindustrins konkurrenskraft:

- Inför en skrotningspremie på 25 000 kr per bil.
- Skrota undsättningslånen, som motionärerna anser är verkningslösa, och ersätt dem med långsiktiga omstruktureringslån.
- Öka de statliga insatserna i fordonsforskningen till totalt 500 miljoner kronor per år mellan 2009 och 2013.
- Ge ett särskilt tillskott på 250 miljoner kronor för 2009 för att tidigarelägga forsknings- och utvecklingsprojekt för grönare och säkrare bilar.
- Bygg ut infrastrukturen för eldrift och nya bränslen och öka fordonsforskningen redan 2009.
- Skapa 6 000 vidareutbildningsplatser för företagen i bilindustrin.

Sammanfattningsvis anser motionärerna att riksdagen bör uppmana regeringen att snarast återkomma med konkreta förslag som syftar till att stärka den svenska fordonsindustrins internationella konkurrenskraft och förslag om särskilda åtgärder för att ta till vara och stärka den industriella kompetensen.

Motioner från allmänna motionstiden

I motion 2009/10:N283 (s) efterfrågas ett tillkännagivande om biodrivmedels- och miljöfordonsindustrierna. Dessa industrier kommer att bli viktiga för sysselsättningen, men det gäller för regeringen att skyndsamt anta de utmaningar som detta innebär, anför motionärerna. De menar att Sverige ligger i framkant när det gäller att tidigt ha förstått utmaningen med hållbar utveckling. Befintliga initiativ till industriell utveckling för en global marknad måste tas till vara, och de måste stödjas på motsvarande sätt som tidigare skett genom en offensiv industripolitik när det gäller medicin-, försvars- och telekommunikationsindustrierna, anser motionärerna.

Möjligheten att öronmärka minst en tiondel av de medel som bolaget Fouriertransform AB disponerar till små och medelstora innovativa företag som för närvarande forskar om och utvecklar framtidens drivmedel och fordon bör ses över av regeringen, anför det i motion 2009/10:N384 (s). För att säkerställa att det svenska fordonsklustret utvecklar och upprätthåller en världsledande konkurrensställning, särskilt inom områdena klimat och säkerhet, krävs kraftfulla åtgärder, anser motionären.

I kommittémotion 2009/10:T537 (mp) föreslås två tillkännagivanden – om att de forskningsmedel som regeringen anslagit via Vinnova till fordonsforskning bör fördelas till projekt som leder till långtgående reduktioner av klimatpåverkan utifrån EU:s och Sveriges klimatmål utan att äventyra andra hälso- eller miljökrav och om att även spårbunden fordonsindustri bör få ta del av de medel på 3 miljarder kronor som regeringen anslagit till Fouriertransform för fordonsforskning. Att ställa den typen av krav på energieffektivisering skapar incitament för personbilsbranschen att

anpassa sig till krav på fordonsflottorna, anför motionärerna. Mot bakgrund av att de förordar att även spårbunden fordonsindustri bör få ta del av de medel som anvisats Fouriertransform för fordonsforskning, anser de att styrelsen för bolaget bör ha representanter för bl.a. Banverket, Vinnova och berörda företag.

Riksdagen bör uppmana regeringen att låta utreda det statliga stödet till miljöforskning för fordonsindustrin, anför det i motion 2009/10:N481 (mp). Det tycks som om att staten satsar på miljöforskning när fordonstillverkning hotas eller läggs ned, säger motionärerna. De ställer följande frågor: Varför leder miljöforskningen inte till att det tillverkas fler miljöanpassade bilar i Sverige? Vilka brister och bromsklossar finns inom det statliga stödsystemet, forskningen och företagen? Behövs tydligare krav på att forskningen i högre utsträckning blir produktinriktad? Behövs krav på att forskningsresultat faktiskt tillämpas i produktutvecklingen? Regeringen bör utreda de statliga stöden utifrån varför de inte lett till mer miljöanpassade produkter och tryggare jobb i tillverkningsindustrin och hur stödformerna kan förbättras, anför motionärerna.

Vissa kompletterande uppgifter

Fouriertransform AB

Enligt bolagsordningen (3 §) ska syftet med Fouriertransforms verksamhet vara att bedriva forsknings- och utvecklingsverksamhet och annan verksamhet inom fordonsklustret samt att bedriva därmed förenlig verksamhet. Hans Golteus utsågs den 1 juni till tillförordnad vd i bolaget. Från och med den 1 januari 2010 blir Per Nordberg (senast vid Sandvik AB) vd i bolaget. Han arbetar, enligt uppgift från Näringsdepartementet, för bolaget fr.o.m. den 1 november med rekrytering av ytterligare medarbetare till bolaget, som för närvarande arbetar med ett nätverk av fristående utredare.

Den 27 oktober offentliggjorde Fouriertransform sin första investering. Den uppgår till 60 miljoner kronor och avser bolaget Powercell Sweden AB, som utvecklar, producerar och säljer bränsleceller, bränsleomvandlare och kraftaggregat. Fouriertransforms investering sker genom en riktad nyemission. Genom Volvo Technology Transfer kvarstår AB Volvo som den största ägaren i Powercell Sweden, med över 40 % av aktierna. Fouriertransform arbetar i övrigt med ett sjuttiotal projekt i olika faser, enligt uppgift från Näringsdepartementet, och befinner sig i relativt framskridna diskussioner med flera bolag, och ytterligare investeringar förväntas de närmaste månaderna.

Vinnovas fordonsforskningsprogram

Riksdagen beslutade i januari 2009 om forsknings- och innovationspropositionen (prop. 2008/09:50, bet. 2008/09:UbU4). I denna ingår ett nytt program för fordonsforskning, som ersätter det branschprogram vars finansiering tog slut 2008. Satsningen, som startade den 1 januari 2009 och

initialt sträcker sig fram till 2012, säkerställer en långsiktig statlig finansiering på nivån 450 miljoner kronor per år. Tillsammans med motsvarande finansiering från fordonsindustrin innebär detta att forskningsprogrammet totalt omfattar 900 miljoner kronor årligen.

För programmet – Fordonsstrategisk Forskning och Innovation (FFI) – ansvarar Vinnova i samverkan med Vägverket och Statens energimyndighet. Övriga parter är de fyra fordonstillverkarna och Fordonskomponentgruppen som representant för underleverantörerna. En förutsättning som planeringen av programmet ska utgå från är att projektportföljen ska inriktas till cirka två tredjedelar på klimat och energi och till cirka en tredjedel på säkerhet. Verksamheten ska bedrivas inom följande fem tematiska områden: energi och miljö, fordons- och trafiksäkerhet, fordonsutveckling, hållbar produktionsteknik och transporteffektivitet. Varje delprogram har ett programråd, och en programstyrelse leder och koordinerar verksamheten. FFI:s kansli, som koordinerar verksamheten, är lokaliserat till Vinnova. Programmet är inte tidsbegränsat och utvärderas regelbundet. Eftersom verksamheten bygger vidare på tidigare satsningar har FFI-programmet varit fullt operativt sedan årsskiftet 2008/09.

Lån i Europeiska investeringsbanken

EIB:s låneram har utvidgats för omställning till grön teknologi för den europeiska fordonsindustrin, och förutsättningarna finns närmare angivna i kommissionens meddelande från november 2008 om den europeiska ekonomiska återhämtningsplanen (KOM(2008) 800), den s.k. Barrosoplanen. I enlighet med denna ställer EIB 16 miljarder euro (eller 4 miljarder euro per år) till förfogande fram t.o.m. 2012 för att finansiera projekt inom s.k. grön teknologi inom fordonsindustrin. Lånen är främst tänkta för investeringar i utveckling och produktion av bränslesnåla fordon. Enligt lånevillkoren kan EIB finansiera upp till 75 % av projektkostnaden. Även investeringar i produktionsanläggningar för att producera nya bränslesnåla produkter kan ingå i projektkostnaden. Investeringar i rena kapacitetsökningar accepteras inte som projektkostnad, utan det måste vara utrustning för att producera de nya produkterna.

För de svenska biltillverkarna är det, enligt uppgift från Näringsdepartementet, kreditvärdigheten som begränsar lånemöjligheterna. Scania CV AB:s och AB Volvos kreditvärdighet är relativt god. För Volvo Car Corporation (VCC) och Saab Automobile AB innebär deras ägares låga kreditvärdighet att EIB inte kan låna ut till företagen utan extra säkerhet i form av pantar eller tredjepartsgarantier. En förutsättning för EIB att ställa ut lån till VCC och Saab är därför att det föreligger en statlig kreditgaranti till 100 %.

Enligt kommissionens tillkännagivande om tillämpningen av artiklarna 87 och 88 i EG-fördraget om statligt stöd i form av garantier (garantimedlandet) är fördelen med en statlig garanti att staten bär den risk som är knuten till garantin. För detta åtagande bör staten få ersättning i form av

en lämplig avgift för risken. Om staten helt eller delvis avstår från en sådan avgift gynnar det företaget, samtidigt som statens medel tas i anspråk. Därmed kan det vara fråga om statligt stöd enligt artikel 87.1 i fördraget, även om det visar sig att staten aldrig betalar ut några medel inom ramen för en garanti. Stödet beviljas vid den tidpunkt då garantin beviljas, inte då garantin återopas eller då medel betalas ut enligt villkoren i garantin. Bedömningen av om en garanti utgör statligt stöd eller inte, och hur stort stödbeloppet i så fall är, måste göras vid den tidpunkt då garantin ställs. Om en enskild garanti eller en garantiordning som ingåtts av staten inte ger ett företag någon fördel utgör den inte statligt stöd. I garantimeddelandet anges vidare att kommissionen bör grunda sin bedömning på den s.k. marknadsekonomiska investerarprincipen. Därför bör det tas hänsyn till vilka möjligheter ett stödmottagande företag i praktiken har att få andra motsvarande ekonomiska medel genom att vända sig till kapitalmarknaden. Det är inte fråga om statligt stöd om en ny finansieringskälla ställs till förfogande på villkor som en privat aktör skulle kunna godta på normala marknadsekonomiska villkor.

De temporära statsstödsreglerna (Tillfällig gemenskapsram för statliga stödåtgärder för att främja tillgången till finansiering i den aktuella finansiella och ekonomiska krisen) medger tillfälliga undantag från bl.a. garantimeddelandet. Bland annat medges rabatterade garantipremier t.o.m. 2012, samtidigt som det maximala garantibeloppet inte får vara större än stödmottagarens sammanlagda årliga lönekostnader för 2008. Vidare får stödet inte beviljas företag som befann sig i svårigheter den 1 juli 2008, utan de ekonomiska problemen ska kunna härledas till den globala finans- och ekonomikrisen. Det kommissionen prövar är huruvida den av staten (Riksgäldskontoret) föreslagna garantipremien utgör statligt stöd. I fallet VCC godkände kommissionen den föreslagna premienivån den 5 juni 2010. För Saab anmäldes den föreslagna garantipremien för statsstödsprövning den 2 oktober 2010.

Undsättningslån

I skrivelsen sägs att underleverantörer till fordonsindustrin utnyttjat de utökade lånemöjligheter som Almi fått tillgång till i stället för undsättningslånen. Cirka 300 små och medelstora leverantörsföretag har under vinterhalvåret 2008/09 fått lån på sammanlagt ca 300 miljoner kronor, enligt Näringsdepartementet.

Miljöbilspremie och skrotningspremie

Sverige hade fram till den 1 juli 2009 en miljöbilspremie på 10 000 kr per bil. Därefter gäller skattebefrielse i fem år för miljöbilar. De skrotbilspremier som införts i vissa länder inom EU gäller generellt och är, enligt Näringsdepartementet, i praktiken avslutade, eftersom de anslagna medlen har tagit slut.

Utskottets ställningstagande

Efter en mycket skyndsam beredning fattade riksdagen strax före jul 2008 beslut om stärkta insatser för fordonsindustrin. Detta var motiverat utifrån den situation som fordonsindustrin befann sig i. Den svenska fordonsindustrin hade, liksom fordonsindustrin i andra länder, drabbats särskilt hårt av återverkningarna från den internationella ekonomiska krisen. Det fanns en enighet i utskottet om behovet av de aktuella åtgärderna. Eftersom dessa inte var konkretiserade i alla delar uppmanade riksdagen regeringen att under våren 2009 återkomma med en redovisning av den närmare utformningen. En sådan lämnades i den skrivelse regeringen presenterade i juni 2009.

I motion 2009/10:N1 (s), som väckts med anledning av skrivelsen, riktas kritik mot regeringens agerande och efterfrågas ytterligare åtgärder. De beslutade åtgärderna bestod av tre delar. En del gällde det bolag för forskning och utveckling som skulle bildas och som har tillförts 3 miljarder kronor. Fouriertransform AB bedriver nu, som redovisats, verksamhet i enlighet med de riktlinjer som ställts upp. Utskottet kan instämma i motionärernas synpunkt att det hade varit en fördel om verksamheten hade kommit i gång något snabbare. Samtidigt vill utskottet erinra om att under den tid då bolaget har byggt upp sin verksamhet har det nya program för fordonsforskning som Vinnova ansvarar för och som tillsammans med finansieringen från fordonsindustrin omfattar en årlig ram om 900 miljoner kronor, varit fullt verksamt. Utskottet vill betona att det är minst lika viktigt att det nya bolagets verksamhet får rätt utformning som att uppbyggnaden sker snabbt.

När det gäller kritiken mot att undsättningslånen inte har kommit till användning vill utskottet peka på att kreditbehoven hos många av de berörda företagen i stor utsträckning har kunnat tillgodoses genom de utökade lånemöjligheter som Almi har getts. Enligt utskottets mening är det väsentliga att de berörda företagen har kunnat få hjälp med sin lånesituation, inte om det sker genom den ena eller den andra faciliteten. I skrivelsen meddelar regeringen också – i avsnittet om undsättningslånen – sin avsikt att följa utvecklingen i branschen för att vid behov vidta eventuella ytterligare åtgärder.

Beträffande skrotningspremie har utskottet en mer avvaktande hållning än motionärerna. Erfarenheterna av de skrotningspremier som införts i vissa länder inom EU och som i praktiken nu är avslutade innebär inte att utskottets inställning har blivit mer positiv. Ett problem är hur den situation som uppstår när premierna upphör ska hanteras.

I detta sammanhang ska också behandlas fyra motioner från allmänna motionstiden, med önskemål om ökade insatser på fordonsforskningens område. En viktig del i de åtgärder som regeringen har vidtagit rör, som redovisats, just fordonsforskningen. Utskottet kan inte se något behov av ytterligare uttalanden av riksdagen i denna fråga.

De bemyndiganden avseende statliga kreditgarantier till företag i fordonsklustret för upptagande av lån i Europeiska investeringsbanken och undsättningslånen som riksdagen beslutade om i december 2008 går ut vid årsskiftet 2009/10. Utskottet finner det självklart att motsvarande bemyndiganden ska ges även för 2010.

Med det anförda tillstyrker utskottet de här aktuella förslagen om bemyndiganden och avstyrker samtliga motioner i berörda delar. Regeringens skrivelse bör läggas till handlingarna.

Sveriges handlingsprogram för tillväxt och sysselsättning – uppföljningsrapport 2009

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen lägger regeringens skrivelse till handlingarna och avstyrker den här aktuella motionen. Utskottet påpekar att avlämnandet av skrivelsen är av formell karaktär och följer av en inom EU överenskommen hantering.

Jämför reservation 5 (mp) och särskilda yttrandena 6 (s) och 7 (v).

Skrivelse 2009/10:34

I Sveriges nationella handlingsprogram för tillväxt och sysselsättning 2008–2010, som presenterades för riksdagen genom en skrivelse i oktober 2008 (skr. 2008/09:34), redovisade regeringen sitt program för tillväxt och sysselsättning inom ramen för EU:s Lissabonstrategi. I strategin ingår att staterna årligen ska utarbeta nationella handlingsprogram för hur de på nationell nivå genomför strategin. Den här aktuella skrivelsen är regeringens uppföljning av handlingsprogrammet för 2008–2010.

Uppföljningen presenteras utifrån strategins 24 integrerade riktlinjer som omfattar den ekonomiska politiken och sysselsättningspolitiken. Skrivelsen fokuserar framför allt på de åtgärder regeringen har vidtagit och kommer att vidta för att möta lågkonjunkturen i spåren av finanskrisen. Samtliga åtgärder finns redovisade i budgetpropositionen för 2010 (prop. 2009/10:1).

Motionen

I motion 2009/10:N6 (mp), som väckts med anledning av skrivelsen, föreslås sex tillkännagivanden – om att det inom ramen för Lissabonstrategin och dess genomförande inte ska överföras ytterligare beslutskompetens till EU, om att ta fram en svensk strategi som innehåller konkreta förslag inom klimat- och havsmiljöfrågan att driva inom EU inför kommande uppdateringar av EU:s Lissabonstrategi, om att regeringen, som en del i arbetet med att genomföra Sveriges del i Lissabonstrategin, bör genomföra

det fempunktsprogram för minskad ungdomsarbetslöshet som beskrivs i motionen, om att jämställdhetsarbetet ska vara integrerat i alla politikområden i Lissabonstrategin, om att regeringen utifrån riktlinjerna i Lissabonstrategin ska lägga fram förslag på konkreta åtgärder för att motverka klimatförändringar och främja en hållbar utveckling i Sverige samt om att regeringen, som en del i arbetet med att genomföra Sveriges del i Lissabonstrategin, bör utarbeta en svensk strategi för socialt företagande delvis utifrån andra länders arbete med social ekonomi.

I motionen tas upp vissa frågor som har bäring på regeringens politik utifrån EU:s Lissabonstrategi och där motionärerna finner det anmärkningsvärt att regeringen inte har redovisat åtgärder som motsvarar vad motionärerna anser vara tillräckliga åtgärder i Sverige eller hur regeringen avser att agera inom EU för att lyfta fram särskilda frågor, framför allt med inriktning på miljöområdet. Motionärerna menar att regeringen redan nu måste börja agera för att förbättra de integrerade riktlinjer som ingår i Lissabonstrategin.

Vissa kompletterande uppgifter

Under förra riksmötet behandlade utskottet skrivelsen om EU:s Lissabonstrategi i ett särskilt betänkande i januari 2009 (bet. 2008/09:NU13). För att förenkla hanteringen av den nu aktuella skrivelsen, som alltså är en uppföljning av det tidigare presenterade svenska handlingsprogrammet, behandlar utskottet detta riksmöte i stället skrivelsen i detta betänkande. I betänkandet från förra riksmötet behandlades också bl.a. en motion (mp) med yrkanden likartade dem i den nu aktuella motionen. Utskottet avstyrkte motionen, vilken följdes upp i en reservation (mp). Riksdagen följde utskottet.

Vid konkurrenskraftsrådets möte den 3 och 4 december finns punkter upptagna som rör s.k. inspel till diskussioner inom olika områden om efterföljaren till Lissabonstrategin (Lissabon post 2010). Företrädare för Utrikes- och Näringsdepartementen lämnade vid utskottets sammanträden den 24 respektive den 26 november information i frågan avseende de olika departementens områden. Efter konkurrenskraftsrådets möte kommer frågan att tas upp vid Europeiska rådets möte den 10 och 11 december. Vid toppmötet våren 2010 kan ett beslut om slutliga rådsslutsatser förväntas.

Utskottets ställningstagande

Överlämnandet av uppföljningsrapporten 2009 av Sveriges handlingsprogram för tillväxt och sysselsättning genom regeringens skrivelse till riksdagen är av formell karaktär och följer av en inom EU överenskommen hantering. I skrivelsen redovisas de åtgärder som regeringen har vidtagit och kommer att vidta för att möta lågkonjunkturen i spåren av finanskrisen. Dessa åtgärder finns redovisade i budgetpropositionen.

Utskottet står bakom den redovisning regeringen lämnar i skrivelsen. Därmed avstyrker utskottet motion 2009/10:N6 (mp), där synpunkter på olika områden som ingår i handlingsprogrammet framförs. I motionen redovisas också synpunkter på hur innehållet ska se ut i det program som kan förväntas komma efter det att tiden för den nuvarande Lissabonstrategin har löpt ut 2010. Som redovisats pågår nu inom EU ett arbete med att ta fram uppföljaren till Lissabonstrategin. Utskottet avser att följa detta arbete.

Regeringens skrivelse bör läggas till handlingarna.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Näringspolitikens inriktning, punkt 1 (s, v, mp)

av Tomas Eneroth (s), Carina Adolfsson Elgestam (s), Alf Eriksson (s), Krister Örnfjäder (s), Karin Åström (s), Kent Persson (v), Per Bolund (mp) och Eva-Lena Jansson (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2009/10:N472 yrkande 1 och 2009/10:N475 yrkandena 2 och 15 samt avslår motionerna 2009/10:Ub292 yrkandena 1 och 5, 2009/10:N214, 2009/10:N267 yrkandena 1 och 2, 2009/10:N309, 2009/10:N332, 2009/10:N398, 2009/10:N432, 2009/10:N449 och 2009/10:N488.

Ställningstagande

Vi anser – i likhet med vad som anfördes i en gemensam reservation (s, v, mp) hösten 2008 i det då aktuella anslagsbetänkandet (bet. 2008/09:NU1) – att målet för näringspolitiken ska ha följande lydelse: Att främja en hållbar tillväxt och en ökad sysselsättning genom insatser för ökad konkurrenskraft och fler och växande företag. Detta är det mål som riksdagen beslöt om hösten 2005, på förslag av den dåvarande, socialdemokratiska regeringen med stöd av Vänsterpartiet och Miljöpartiet.

Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet har, som senast angavs i en gemensam reservation tidigare i höst i betänkandet om regel-förenklingsarbetet (bet. 2009/10:NU5), en i allt väsentligt likartad syn på den inriktning näringspolitiken bör ha. Det handlar bl.a. om synen på småföretagens betydelse för att kunna upprätthålla en hög sysselsättningsnivå. Den politik regeringen bedriver riskerar att kraftigt försämra Sveriges konkurrenskraft. Det är inte genom stora skattesänkningar för de bäst ställda som konkurrenskraften säkras utan genom satsningar på kunskap, entreprenörskap och trygghet. Näringspolitiken bör utformas så att det skapas så goda förutsättningar som möjligt för personer som vill starta och driva företag.

För att Sverige ska vara ett av de mest konkurrenskraftiga länderna krävs på ett övergripande plan en politik för frihandel, öppenhet och konkurrens. När det gäller småföretagen fordras det också mer specialinriktade insatser. I de alternativa budgetförslag som har lagts fram i parti- och kommittémotioner från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet ingår olika insatser för att stärka småföretagen. Den direkta utformningen av dessa insatser kan skilja sig åt, men inriktningen är likartad. Det gäller satsningar på bl.a. företagsanknuten forskning och utveckling, kapitalförsörjning och miljötekniksektorn.

I de två här aktuella parti- och kommittémotionerna från Socialdemokraterna lyfts särskilt tjänstesektorn fram, och det pekas på dess betydelse för de framtida jobben och tillväxten samt behovet av åtgärder. Besöksnäringen är en väsentlig del av tjänstesektorn och här har våra tre partier i en motion, som behandlas senare i betänkandet i samband med förslagen om anslag, lämnat ett gemensamt förslag om investering.

Med det anförda föreslår vi att riksdagen genom ett tillkännagivande ska uppmana regeringen att återkomma med ett nytt förslag om mål för näringspolitiken i enlighet med vad vi har förordat. Vidare bör näringspolitiken ha den inriktning som vi har redovisat. Med ett sådant beslut av riksdagen blir parti- och kommittémotionerna 2009/10:N475 (s) och 2009/10:N472 (s) tillgodosedda i berörda delar och tillstyrks. Likartade synpunkter på näringspolitikens inriktning kommer också till uttryck i och ligger bakom partimotion 2009/10:N381 (v) och kommittémotion 2009/10:N429 (mp) utan att några formella förslag till riksdagsbeslut framläggs i dessa. I det här aktuella sammanhanget ska vidare behandlas några motioner från enskilda socialdemokratiska motionärer som ligger nära det vi här förordar beträffande näringspolitikens inriktning. Några särskilda riksdagsuttalanden av det slag som efterfrågas i dessa motioner anser vi dock inte behövs – därmed avstyrks motionerna. De fem motioner från motionärer från Moderata samlingspartiet och Folkpartiet som också ska behandlas i detta sammanhang har yrkanden som ligger nära den näringspolitik som regeringen bedriver och som vi tar avstånd ifrån. Därmed avstyrks dessa motioner i berörda delar.

2. Fordonsindustrin, punkt 4 (s)

av Tomas Eneroth (s), Carina Adolfsson Elgestam (s), Alf Eriksson (s), Krister Örnfrjäder (s), Karin Åström (s) och Eva-Lena Jansson (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

4. Fordonsindustrin

- a) *Bemyndigande avseende kreditgarantier till företag i fordonsklustret*

=Utskottet.

- b) *Bemyndigande avseende undsättningslån*

=Utskottet.

- c) *Redovisning av de åtgärder som föreslogs i proposition 2008/09:95*

=Utskottet.

- d) *Motioner rörande fordonsindustrin*

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:N1 och avslår motionerna 2009/10:T537 yrkandena 3 och 4, 2009/10:N283, 2009/10:N384 och 2009/10:N481.

Ställningstagande

I likhet med vad som anförs i motion 2009/10:N1 (s) anser vi att det krävs konkreta åtgärder för att stärka svensk fordonsindustris internationella konkurrenskraft. Denna industri har mycket stor betydelse för jobben och för svensk ekonomi. I Europa är det bara i Tyskland och Slovakien som fordonsindustrin spelar en större roll än i Sverige.

Den stora betydelse som fordonsindustrin har återspeglas dock inte i regeringens engagemang. I stället präglas regeringens agerande av passivitet. Detta har med den senaste utvecklingen när det gäller Saab blivit katastrofalt tydligt. Sverige är t.ex. det enda av Europas nio främsta länder med fordonsindustri som inte infört en skrotningspremie, och av det fordonsindustripaket på 28 miljarder kronor som riksdagen beslutade om har praktiskt taget inget ännu kommit till användning.

Det var ett enigt utskott som strax före jul 2008 ställde sig bakom de förslag som regeringen då lade fram. Närings- och finansutskotten, liksom riksdagen, behandlade med osedvanlig skyndsamhet förslagen, mot bakgrund av den akuta situation som fordonsindustrin befann sig i. Det är därför häpnadsväckande att regeringen förhållit sig så passiv i genomförandet av de beslutade åtgärderna. Det är först nu under senhösten 2009 som Fouriertransform har fattat beslut om sin första investering.

Socialdemokraterna har tagit mycket allvarligt på fordonsindustrins utmaningar och tillsatte redan under våren 2008 en särskild fordonsgrupp för att bevaka utvecklingen och lämna förslag för att stärka fordonsindustris konkurrenskraft. Hittills har tre rapporter tagits fram, och en rad förslag har lagts fram i syfte att stärka svensk fordonsindustris konkurrenskraft. Sedan Socialdemokraternas fordonsgrupp inledde sitt arbete har bl.a. följande åtgärder föreslagits för att vässa fordonsindustris konkurrenskraft:

- Inför en kraftfull skrotningspremie på 25 000 kr per bil.

- Skrota de verkningslösa undsättningslånen och ersätt dem med långsiktiga omstruktureringslån.
- Öka de statliga insatserna i fordonsforskningen till totalt 500 miljoner kronor per år mellan 2009 och 2013.
- Ge ett särskilt tillskott på 250 miljoner kronor för 2009 för att tidigarelägga angelägna forsknings- och utvecklingsprojekt för grönare och säkrare bilar.
- Bygg ut infrastrukturen för eldrift och nya bränslen och öka fordonsforskningen redan 2009.
- Skapa 6 000 vidareutbildningsplatser för företagen i bilindustrin för att höja kompetensnivån under en period med låg produktion.

Regeringens skrivelse visar mycket tydligt att regeringen hade kunnat göra betydligt mer för svensk fordonsindustri än vad den hittills åstadkommit. Inte minst framstår detta vid en jämförelse mellan de åtgärder regeringen vidtagit och de aktiviteter som genomförts i övriga länder med fordonsindustri i Europa och även i förhållande till den nyssnämnda föreslagna katalogen av åtgärder. Mot bakgrund av detta bör riksdagen genom ett tillkännagivande kräva att regeringen snarast återkommer med konkreta förslag som syftar till att stärka den svenska fordonsindustrins internationella konkurrenskraft och särskilda åtgärder för att ta till vara och stärka den industriella kompetensen. Därmed tillstyrker vi motion 2009/10:N1 (s). De två motionerna 2009/10:N283 (s) och 2009/10:N384 (s) ligger delvis i linje med det vi förordar. Några ytterligare tillkännagivanden med anledning av dem anser vi dock inte behövs, och motionerna avstyrks därmed. Även de två övriga här aktuella motionerna 2009/10:T537 (mp) och 2009/10:N481 (mp) avstyrks i berörda delar. De två bemyndiganden som regeringen vill ha förlängning av till 2010 tillstyrks. När det gäller undsättningslånen bör dessa dock, som nämnts, framöver ersättas med långsiktiga omstruktureringslån. Slutligen bör regeringens skrivelse läggas till handlingarna.

3. Fordonsindustrin, punkt 4 (mp)

av Per Bolund (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

4. Fordonsindustrin

a) Bemyndigande avseende kreditgarantier till företag i fordonsklustret

=Utskottet.

b) Bemyndigande avseende undsättningslån

=Utskottet.

- c) *Redovisning av de åtgärder som föreslogs i proposition 2008/09:95*
=Utskottet.

d) *Motioner rörande fordonsindustrin*

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2009/10:T537 yrkandena 3 och 4 samt 2009/10:N481 och avslår motionerna 2009/10:N1, 2009/10:N283 och 2009/10:N384.

Ställningstagande

Det var ett enigt utskott som strax före jul 2008 ställde sig bakom de förslag om stärkta insatser för fordonsindustrin som regeringen då lade fram. Närings- och finansutskotten, liksom riksdagen, behandlade med osedvanlig skyndsamhet förslagen, mot bakgrund av den akuta situation som fordonsindustrin befann sig i. Regeringens agerande därefter har dock inte karakteriserats av motsvarande skyndsamhet. Det är t.ex. först nu under hösten 2009 som Fouriertransform har fattat beslut om sin första investering.

I en avvikande mening till utskottets yttrande 2008/09:NU6y till finansutskottet i december 2008 anförde jag att regeringens förslag inte i tillräcklig utsträckning tog hänsyn till kraven på klimatanpassning och att det krävdes fler åtgärder för omställning till en mer klimatanpassad transportsektor. I de två här aktuella motionerna 2009/10:T537 (mp) och 2009/10:N481 (mp) finns förslag om tillkännagivanden som har som utgångspunkt att främja en ökad klimatanpassning av fordonsindustrin. Det rör sig om att de forskningsmedel som regeringen anslagit via Vinnova till fordonsforskning bör fördelas till projekt som leder till långtgående reduktioner av klimatpåverkan utifrån EU:s och Sveriges klimatmål utan att äventyra andra hälso- eller miljökrav, att även spårbunden fordonsindustri bör få ta del av de medel på 3 miljarder kronor som anvisats till Fouriertransform och att det statliga stödet till miljöforskning för fordonsindustrin bör utredas.

Riksdagen bör genom ett tillkännagivande uppmana regeringen att vidta de åtgärder som jag nyss har angett. Därmed blir de två nämnda motionerna tillgodosedda i berörda delar och tillstyrks. De övriga tre här aktuella motionerna avstyrks samtidigt. De två bemyndiganden som regeringen vill ha förlängning av till 2010 tillstyrks. Slutligen bör regeringens skrivelse läggas till handlingarna.

4. Fordonsindustrin, punkt 4 – motiveringen (v)

av Kent Persson (v).

Ställningstagande

Det var ett enigt utskott som strax före jul 2008 ställde sig bakom de förslag om stärkta insatser för fordonsindustrin som regeringen då lade fram. Närings- och finansutskotten, liksom riksdagen, behandlade med osedvanlig skyndsamhet förslagen, mot bakgrund av den akuta situation som fordonsindustrin befann sig i. Regeringens agerande därefter har dock inte varit skyndsamt utan i stället karakteriserats av stor passivitet. Det gäller regeringens hantering av kreditgarantierna för lån i Europeiska investeringsbanken och det gäller Fouriertransform. Beträffande det sistnämnda kan noteras att det är först nu under hösten 2009 som bolaget har fattat beslut om sin första investering.

I en avvikande mening till utskottets yttrande 2008/09:NU6y till finansutskottet i december 2008 efterfrågade jag ytterligare åtgärder utöver de som då var aktuella. Det rörde sig bl.a. om att se till att biogas och andra förnybara bränslen ska kunna få en ökad användning som fordonsbränsle, att förslag som Vinnova tidigare lämnat rörande fordonsindustrin skulle beaktas i samband med bildandet av de statliga bolagen för forskning och utveckling inom fordonsklustret och att regeringen skulle återkomma till riksdagen med ett förslag till ekonomiskt stöd för fortbildning.

Jag finner dock ingen anledning för riksdagen att i detta sammanhang göra något uttalande. De aktuella motionerna avstyrks därmed i berörda delar. De två bemyndiganden som regeringen vill ha förlängning av till 2010 tillstyrks. Slutligen bör regeringens skrivelse läggas till handlingarna.

5. Sveriges handlingsprogram för tillväxt och sysselsättning – uppföljningsrapport 2009, punkt 5 (mp)

av Per Bolund (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:N6 yrkandena 1–6 och lägger skrivelse 2009/10:34 till handlingarna.

Ställningstagande

Jag anser – i likhet med vad som anförs i motion 2009/10:N6 (mp), som väckts med anledning av regeringens skrivelse – att riksdagen genom ett tillkännagivande bör uppmana regeringen att i det pågående svenska handlingsprogrammet inom ramen för Lissabonstrategin ta in åtgärder med inriktning på framför allt miljöområdet. Likaså bör riksdagen uppmana

regeringen att när det gäller de riktlinjer som ska ingå i den strategi som ska komma när Lissabonstrategin löper ut 2010 agera för att förbättra dessa riktlinjer.

I motionen redovisas på vilka områden förbättringar bör ske. Det gäller följande:

- Inom ramen för Lissabonstrategin och dess genomförande bör inte ytterligare beslutskompetens överföras till EU.
- Det bör tas fram en svensk strategi som innehåller konkreta förslag inom klimat- och havsmiljöfrågan att driva inom EU inför kommande uppdateringar av EU:s Lissabonstrategi.
- Som en del i arbetet med att genomföra Sveriges del i Lissabonstrategin bör regeringen genomföra det fempunktsprogram för minskad ungdomsarbetslöshet som beskrivs i motionen.
- Jämställdhetsarbetet bör vara integrerat i alla politikområden i Lissabonstrategin.
- Regeringen bör, utifrån riktlinjerna i Lissabonstrategin, lägga fram förslag på konkreta åtgärder för att motverka klimatförändringar och främja en hållbar utveckling i Sverige.
- Regeringen bör, som en del i arbetet med att genomföra Sveriges del i Lissabonstrategin, utarbeta en svensk strategi för socialt företagande delvis utifrån andra länders arbete med social ekonomi.

I motionen redovisas utförligt hur de föreslagna åtgärderna bör utformas. Med ett sådant beslut som jag förordar blir den nämnda motionen tillgodosedd och tillstyrks. Regeringens skrivelse bör läggas till handlingarna.

Särskilda yttranden

1. Anslag m.m. inom utgiftsområde 24 Näringsliv, punkt 2 (s)

Tomas Eneroth (s), Carina Adolfsson Elgestam (s), Alf Eriksson (s), Krister Örnfjäder (s), Karin Åström (s) och Eva-Lena Jansson (s) anför:

I budgetmotionen 2009/10:Fi260 (s) beskrivs Socialdemokraternas alternativ till regeringens budgetproposition. Våra förslag har tagits fram för att tackla de utmaningar Sverige står inför: välfärdens bristande kvalitet, de växande klyftorna, underskotten i de offentliga finanserna, klimatkrisen och i synnerhet den stigande arbetslösheten. Socialdemokraterna lägger förslag för att ta Sverige ur den ekonomiska krisen, men också för att rusta Sverige långsiktigt starkare. Det 21:a århundradets utmaningar måste mötas med investeringar i framtidens jobb. Våra förslag står i skarp kontrast till den borgerliga regeringen, vars syfte är att göra Sverige till ett europeiskt genomsnittsland, med samma höga arbetslöshet, samma brister i välfärden, samma underskott i de offentliga finanserna och samma ekonomiska klyftor.

Majoriteten i riksdagen bestående av Moderata samlingspartiet, Centerpartiet, Folkpartiet och Kristdemokraterna fastställde dock den 18 november andra ekonomiska ramar för de olika utgiftsområdena i den statliga budgeten, och gjorde en annan beräkning av statens inkomster avseende 2010 än vad som skulle bli fallet med våra förslag. Det innebär att riksdagen för 2010 har låst såväl utgiftstak som ramar för de 27 utgiftsområdena och fattat beslut om de skatte- och avgiftsförändringar som ska träda i kraft 2010. För budgetåret 2010 gäller därmed att de samlade utgifterna för utgiftsområde 24 Näringsliv inte får överstiga ca 5,5 miljarder kronor under riksdagens fortsatta behandling. Socialdemokraternas förslag på utgiftsområde 24 överstiger denna nivå och kan således inte formellt tas upp till behandling utan förändringar.

Eftersom riksdagsmajoriteten i första steget av budgetprocessen har gett budgetpolitiken en helt annan inriktning än den vi önskat, avstår vi från att delta i utskottets beslut avseende punkt 2 om anslag m.m. inom utgiftsområde 24 Näringsliv. Vårt budgetalternativ bör ses som ett sammanhållet paket där någon eller några delar inte kan brytas ut och behandlas isolerat. Vi vidhåller vår uppfattning och anser att anslagen inom utgiftsområde 24 borde ha ökats med 320 miljoner kronor på det sätt som framgår av motion 2009/10:N472 (s) och av bilaga 2.

När det gäller anslaget till forskning och utveckling (1:2), som Vinnova disponerar, anser vi att det borde ha ökats med 100 miljoner kronor. De stora industriföretagen ser det sedan länge som naturligt att samverka med forskarsamhället, men i de små företagen och i stora delar av tjänstesektorn är detta långt ifrån självklart. För att ge fler småföretag möjlighet att

stärka kunskapsinnehållet i sin verksamhet borde 100 miljoner kronor per år ha tillförts programmet Forska & Väx, som är ett stöd till forskning i småföretag. Tjänstesektorns behov borde därvid särskilt uppmärksammas.

Nyföretagandet minskar i Sverige – under första kvartalet 2009 minskade antalet nystartade företag med 15 %. Denna trend måste brytas, och det bör i stället vara lätt att omvandla idéer till företag. Vi vill stärka förutsättningarna för att starta företag genom att förbättra tillgången på kapital, sänka kostnaderna för att vara företagare och förbättra tryggheten för entreprenörer. Steget att lämna en anställning för att starta ett företag är stort och ofta saknas utrymme för den anställda att förverkliga sin idé i det befintliga företaget. Inte minst behöver nyföretagandet bland kvinnor stärkas. Det behövs därför mer av finansierings- och rådgivningsinsatser som vänder sig särskilt till kvinnliga nyföretagare och som innebär ett stöd i starten av ett nytt företag. De medel som regeringen föreslår under anslaget Näringslivsutveckling m.m. (1:5) och som avser ambassadörer för kvinnors företagande m.m. borde inte utgå. Därmed skulle 80 miljoner kronor sparas in. I stället skulle 100 miljoner kronor ha kunnat satsas på införande av en grundplåt för nyföretagare med särskilt fokus på att underlätta kvinnliga entreprenörers nyföretagande. Sammantaget borde det nämnda anslaget ha ökats med 20 miljoner kronor.

Anslaget Turistfrämjande (1:7) borde ha ökats med 50 miljoner kronor. Dessa medel borde ha använts för genomförande av ett brett program för att stärka besöksnäringen, locka fler turister till Sverige och skapa nya jobb. Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet har i en gemensam motion, 2009/10:N476 (s, v, mp), redovisat en rad förslag om utformningen av ett sådant program. Besöksnäringen har möjligheter att skapa nya arbetstillfällen över hela landet (dessa synpunkter utvecklas i ett separat särskilt yttrande om turismen av företrädarna i utskottet för Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet).

När det gäller utvecklingsprogrammen för ökad konkurrenskraft borde anslaget (1:24) till dessa ha ökats med 100 miljoner kronor. Dessa strategiska branschprogram för nyckelbranscher utformades av den tidigare socialdemokratiska regeringen under 2005 i dialog med fack och företag i syfte att stärka Sveriges konkurrenskraft. Samarbetet mellan stat, näringsliv och akademi stärktes, och programmen har visat sig mycket framgångsrika, och relevansen för företagen har varit hög. Den nuvarande regeringen har dock visat sig sakna förståelse för vikten av samarbete mellan politik, fack och näringsliv. Den tidigare dialogen har ersatts av passivitet, och regeringen avslutar branschprogrammen från 2010. Vi vill se mer av samverkan mellan politik och näringsliv och anser att man därför borde bygga vidare på de strategiska branschprogrammen, bl.a. med nya strategiprogram för den s.k. life science-industrin och den breda tjänstesektorn.

Anslagen till exportfrämjande (2:3) och investeringsfrämjande (2:4) borde vidare ha ökats med 50 respektive 10 miljoner kronor. Den borgerliga regeringen har dragit ned på stödet till små och medelstora företags

export. I stället borde det förstärkas. Denna förstärkning borde användas till fler regionala exportrådgivare som på plats kan stödja småföretagen, till ökat stöd till tjänstesektorns export, till särskilda insatser för att stärka den växande miljöteknikbranschen och till utveckling av utbildningen av exportsäljare på universitet och högskolor. De svenska underleverantörernas ställning borde stärkas genom en kombinerad satsning på investerings- och exportfrämjande verksamhet. De av oss förordade exportsatsningarna borde göras på svenska profilområden, såsom bioenergi, vattenrening, uppvärmning och avfallshantering.

Avslutningsvis borde det ha gjorts en neddragning av anslaget till Tillväxtverket (1:4) med 10 miljoner kronor. Det av regeringen aviserade välfärdsutvecklingsrådet bör inte inrättas.

2. Anslag m.m. inom utgiftsområde 24 Näringsliv, punkt 2 (v)

Kent Persson (v) anför:

En majoritet av riksdagens ledamöter, representerande Moderata samlingspartiet, Centerpartiet, Folkpartiet och Kristdemokraterna, beslutade den 18 november om ramar för statsbudgetens utgiftsområden samt en beräkning av statens inkomster. Ett tak för statens utgifter, inklusive pensionssystemet vid sidan av statsbudgeten, fastställdes för 2010, 2011 och 2012. I motion 2009/10:Fi261 presenteras Vänsterpartiets budgetförslag och riktlinjer för den ekonomiska politiken.

På grund av regeringens passiva finanspolitik har Sverige drabbats hårdare av den ekonomiska krisen än vad de flesta jämförbara länder gjort. Den svenska arbetslösheten är nu för första gången högre än genomsnittet för EU och beräknas 2010 uppgå till över 11 %. Regeringens politik har medfört att antalet personer som är anslutna till a-kassan nu är ca 500 000 färre jämfört med när regeringen tillträdde 2006, och försämringarna innebär att arbetslöshetsförsäkringen inte längre garanterar en skälig inkomstrygghet vid arbetslöshet. Detta innebär hårda påfrestningar på den privata ekonomin för dem som blir arbetslösa, men urholkningen av arbetslöshetsförsäkringen leder också till att den samlade efterfrågan i ekonomin sjunker, vilket förvärrar lågkonjunkturen.

Vänsterpartiets budgetmotion är framför allt inriktad på att skapa fler jobb och värna välfärden. För 2011 föreslås 20 miljarder kronor mer än regeringen till kommunsektorn, vilket motsvarar 40 000 sysselsatta. Ett förslag om ett investeringsstöd på 8 miljarder kronor till kommunsektorn under 2010 läggs också fram. Stödet är avsett för investeringar som hotas i lågkonjunkturen och investeringar som behöver tidigareläggas för att stimulera ekonomin och skapa arbetstillfällen. Förslaget beräknas skapa 12 000 arbetstillfällen.

Sverige står inför en stor generationsväxling på arbetsmarknaden. I flera branscher, inte minst i offentlig sektor, riskerar en brist på kvalificerad arbetskraft uppstå inom några år. Samtidigt som arbetslösheten bland unga personer är hög, finns det eftersatta behov av fortbildning i stora yrkesgrup-

per, t.ex. inom äldreomsorgen. Vänsterpartiet föreslår därför medel till riktade utbildnings- och kompetenshjälpssatsningar, som bidrar till att slussa in yngre personer i arbetslivet, där det kommer att bli många pensionsavgångar framöver.

Samtidigt med den ekonomiska krisen står världen inför ett ännu allvarligare hot i form av klimatförändringarna. Ibland framförs ståndpunkten att klimatomställningen måste anstå till dess att den ekonomiska krisen klingat av. Vänsterpartiet tror att det är tvärtom – dels är klimathotet så akut och allvarligt att omställningen inte kan vänta, dels kan stora investeringar i klimatomställningen utgöra draglok i en ekonomisk återhämtning. Vänsterpartiet föreslår därför medel för en s.k. Green New Deal. Förslaget innehåller investeringar i en svensk sol- och vindkraftsindustri, en utbyggd järnvägstrafik, klimatsmarta hyreshus, ny miljöteknik, landsbygdsutveckling och en grön svensk fordonsindustri.

Vänsterpartiets bedömning är att förslagen i budgetmotionen sammantaget ökar antalet sysselsatta med ca 40 000 personer under 2010. För 2011 och 2012 tyder beräkningar på en ökning av antalet sysselsatta med ca 60 000 personer.

Eftersom riksdagsmajoriteten i första steget av budgetprocessen har gett budgetpolitiken en helt annan inriktning än den Vänsterpartiet önskat, avstår jag från att delta i utskottets beslut avseende punkt 2 om anslag m.m. inom utgiftsområde 24 Näringsliv. Vänsterpartiets budgetalternativ bör ses som ett sammanhållet paket där någon eller några delar inte kan brytas ut och behandlas isolerat. Jag vidhåller Vänsterpartiets uppfattning och anser att anslagen inom utgiftsområde 24 borde ha ökats med 530 miljoner kronor på det sätt som framgår av motion 2009/10:N381 (v) och av bilaga 2.

När det gäller anslaget till forskning och utveckling (1:2), som Vinnova disponerar, borde det ha ökats med 180 miljoner kronor, varav 100 miljoner kronor borde ha använts för en utökning av Forska & Vax-programmet, 30 miljoner kronor för ökat stöd till bioteknikföretag och 50 miljoner kronor till stöd till innovativ upphandling. Forska & Vax-programmet har lyckats med att knyta ihop småföretag med forskningskompetens som företaget inte självt har. Företag inom områdena "life science" och biomedicin tar lång tid att utveckla. Företag inom biotekniksektorn hamnar ofta långt bak i kön hos riskkapitalbolag på grund av stora risker. För att inte Sverige ska hamna efter inom denna sektor borde ökat statligt stöd ges till bioteknikföretag i tidig fas. I kommittémotion 2009/10:N302 (v) utvecklas motiveringarna bakom dessa båda förslag ytterligare. Den tredje delen inom det här aktuella anslaget som borde få ökade medel gäller innovativ upphandling. För att påverka småföretagssektorn positivt under den pågående ekonomiska krisen borde den offentliga upphandlingen förbättras och förstärkas i grön riktning. Offentliga innovationsupphandlingar för miljö, energi, hälsa, säkerhet, IT och telekommunikation borde ges en kraftfull, statlig stimulans genom särskilt stöd för att minska riskerna som möter

statliga myndigheter, landsting och kommuner i deras upphandlingsprocesser och som därmed hämmar upphandlingar av innovativa lösningar. Komplexiteten i samband med offentlig upphandling skulle motivera en särskild utbildning för dem inom offentliga sektorn som ska upphandla.

För anslaget Näringslivsutveckling m.m. (1:5) borde en ökning med 258 miljoner kronor ha gjorts. Av dessa ökade medel borde 50 miljoner kronor användas för ökat regional innovations- och såddkapital, 105 miljoner kronor för ökat stöd till kreditgarantiföreningar och 103 miljoner kronor för ökat stöd till industriella utvecklingscentrum. När det gäller regionalt innovations- och såddkapital borde 50 miljoner kronor per år under 2010–2012 anvisas till Almi för att öka satsningen på detta område. Denna typ av verksamhet är viktig, eftersom även innovatörer och såddföretag utanför universitets- och högskolekretsen skulle kunna stödjas. En aktör som under den ekonomiska krisen kan spela en viktigare roll är kreditgarantiföreningarna. Dessa, som är organiserade under en paraplyorganisation, Sveriges Kreditgarantiföreningar, har en unik möjlighet att arbeta i sådana regioner som inte är traditionella storstadsregioner eller tillväxtcentrum och där tillgången till riskvilligt kapital många gånger är bristfällig. Staten borde hjälpa till med att kapitalisera kreditgarantiföreningarna, med en början under 2010 med 100 miljoner kronor. För att underlätta uppbyggnaden av kreditföreningar borde det också finnas en nationell basfinansiering av verksamheten, uppgående till 5 miljoner kronor per år i tre år. Den tredje delen som borde få ökade medel under det här aktuella anslaget är industriella utvecklingscentrum (IUC). IUC består för närvarande av 15 IUC-bolag och över 500 direkta och 2 000 indirekta delägare. För att ytterligare utveckla IUC:s verksamhet borde 103 miljoner kronor avsättas för 2010. I kommittémotionerna 2009/10:N298 (v) och 2009/10:N303 (v) utvecklas motiveringarna bakom förslagen om kreditgarantiföreningar och IUC ytterligare.

När det gäller anslaget Turistfrämjande (1:7) borde ytterligare 50 miljoner kronor ha avsatts för ökade marknadsföringsinsatser för Sverige som turistland genom Visit Sweden. Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet har i en gemensam motion, 2009/10:N476 (s, v, mp), redovisat en rad förslag rörande turistfrämjandet. Besöksnäringen är en bransch med en stor outnyttjad tillväxtpotential som bör tas till vara (dessa synpunkter utvecklas i ett separat särskilt yttrande om turismen av företräddarna i utskottet för Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet).

För exportfrämjandet (2:3) borde ytterligare 65 miljoner kronor ha anvisats. För små och medelstora företag är exportmarknaden för närvarande i stort sett stängd. Företagen saknar många gånger de verktyg som behövs för att ta sig ut på mässor i utlandet, till enskilda företag och andra länder. Här kan staten fylla en viktig funktion. Exportrådet har dock slagit larm om att Sverige riskerar att hamna på efterkälken i förhållande till konkurrentländerna på nya stora marknader. För att små och medelstora företag inte ska tappa order måste Exportrådets verksamhet förstärkas. Möjlighe-

ten till ökad aktivitet för regionala exportrådgivarna måste stärkas, exportrådgivningen över hela landet måste förtätas och förstärkas och utbildningen av exportsäljare på universitet och högskolor måste utökas. I kommittémotion 2009/10:N300 (v) utvecklas motiveringen bakom förslaget om exportstöd för små och medelstora företag ytterligare.

Jag anser vidare att det borde införas ett nytt anslag – stöd till fri programvara – och att 10 miljoner kronor borde ha anvisats till detta ändamål. Anslaget skulle användas för att införa en svensk motsvarighet till Norges nationella kompetenscentrum för fri programvara. Uppgiften för det centrumet är att hjälpa såväl den offentliga sektorn som företag och andra aktörer att gå över till fri programvara, bl.a. i syfte att göra besparingar samt att öka konkurrensen i mjukvarubranschen.

Beträffande två anslag borde minskningar ha skett. Det ena – Kostnader för omstrukturerings och genomlysning av statligt ägda företag m.m. (1:20), som regeringen beräknar till 23 miljoner kronor – borde helt ha slopats. Detta mot bakgrund av att Vänsterpartiet motsätter sig regeringens utförsäljning av statliga företag. Det andra anslaget – Konkurrensverket (1:17) – borde ha minskats med 10 miljoner kronor. Minskningen avser den del av Konkurrensverkets anslag som är beräknad för verkets arbete med konfliktlösningsregeln vid offentlig säljverksamhet på marknaden och som i praktiken gäller ett försvårande för den offentliga sektorn att driva verksamhet som inte regeringen anser vara i linje med dess politik.

Jag vill också något kommentera förslagen i motionerna 2009/10:N207 (v) och 2009/10:N299 (v) om inrättande av en produktivitätsdelegation och demonstrationsanläggningar. Jag menar att med den svaga produktiviteten i näringslivet kombinerat med den ekonomiska krisen i världen borde en delegation inrättas som kan komma med förslag på hur Sverige ska stå starkt i framtiden. När det gäller demonstrationsanläggningar borde sådana inrättas med statligt stöd för att stödja de små och medelstora företag som arbetar på växande marknader för miljöteknik och produktionssystem för integrerad energi- och materialproduktion. Frågan borde utredas under 2010, för att själva processen skulle kunna komma i gång under 2011 och 2012. I de nämnda motionerna utvecklas motiveringarna bakom produktivitätsdelegation och demonstrationsanläggningar ytterligare.

3. Anslag m.m. inom utgiftsområde 24 Näringsliv, punkt 2 (mp)

Per Bolund (mp) anför:

Miljöpartiet har presenterat sitt alternativ till ekonomisk politik och budgetpolitik i budgetmotion 2009/10:Fi262 och tillhörande kommittémotioner.

I budgetmotionen konstateras att världen och Sverige befinner sig i en djup konjunktursvacka och en global klimat- och miljökris. Miljöpartiet menar att regeringen har misslyckats med att dämpa konjunkturedgången. Den irrationella ekonomiska politik som regeringen fört har skadat svensk ekonomi och gjort att fallet i sysselsättningen blivit onödigt hårt. Regering-

ens politik, som inneburit att den kraftfullt argumenterat mot en mer expansiv finanspolitik samtidigt som den beskyllt oppositionen för ansvarslöshet, har sänt tydliga signaler ut i det svenska samhället. Finansministerns och statsministerns uppmaningar om att spara sig ur krisen har uppfattats av såväl hushåll och myndigheter som kommunsektorn och medfört att fallet i produktion och sysselsättning blivit onödigt stort.

Nu väntar en lång och besvärlig väg tillbaka. Arbetslösheten måste bekämpas och underskotten i de offentliga finanserna på sikt minskas. Samtidigt står Sverige liksom resten av världen inför enorma klimat- och miljöutmaningar. Vägen tillbaka till en positiv ekonomisk utveckling måste följa en annorlunda bana med lägre utsläpp och mindre utarmning av de gemensamma resurserna. Miljöpartiet menar att regeringen agerar oansvarigt när den inte utnyttjar finanspolitiken till att aktivt ställa om det svenska samhället i hållbar riktning.

För att möta de stora utmaningar som Sverige och hela världen står inför föreslår Miljöpartiet, till skillnad från regeringen, omfattande investeringar i jobb, utbildning, välfärd, klimat och miljö. Samtidigt avvisas ofinansierade skattesänkningar som långsiktigt undergräver de offentliga finanserna. Miljöpartiets politik innebär ett stor mått av ansvar för den ekonomiska politiken och de offentliga finanserna. Ordning och reda i den offentliga ekonomin är en förutsättning för en aktiv krispolitik i en konjunkturedgång som den nu pågående.

Miljöpartiet väljer, till skillnad från regeringen, att satsa på det som kan växa och utvecklas. Investeringar i klimatsmart infrastruktur minskar klimatutsläppen samtidigt som framkomligheten och bekvämligheten ökar. Breda energieffektiviseringsprogram gör att energianvändningen minskar, samtidigt som energikostnaderna för den offentliga sektorn, företagen och hushållen sjunker. Satsningar på forskning och utveckling av ny teknik skapar både nya jobb och nya affärsmöjligheter.

Konjunkturfallet gör att många företag och jobb slås ut. En politik för entreprenörskap och nya företag har sällan varit mer nödvändig än för närvarande. Miljöpartiet föreslår bl.a. kraftigt sänkta arbetsgivaravgifter för de små företagen och större möjligheter för människor att starta företag och utveckla nya idéer.

Riksdagens majoritet bestående av Moderata samlingspartiet, Centerpartiet, Folkpartiet och Kristdemokraterna har i första steget av budgetprocessen ställt sig bakom regeringens budgetproposition och de utgiftsramar och beräkningar av inkomster som föreslås där. Genom det beslutet har riksdagen också avslagit Miljöpartiets förslag till utgiftsramar och beräkningar av inkomster och därmed förutsättningarna för detta förslag. Av denna anledning avstår jag från att delta i utskottets beslut avseende punkt 2 om anslag inom utgiftsområde 24 Näringsliv. I stället redovisas här den fördelning av anslag inom utgiftsområdet som förordas i Miljöpartiets anslagsmotion 2009/10:N429 och som framgår av bilaga 2.

Anslaget till forskning och utveckling (1:2), som Vinnova disponerar, borde ha ökats med 200 miljoner kronor för 2010, varav 100 miljoner kronor borde ha tillförts programmet Forska & Vax och 100 miljoner kronor ett nytt program för transportforskning. Forsknings- och utvecklingsverksamhet har blivit mer komplex och är förknippad med stora kostnader och risker, varför det kan vara svårt för små företag att satsa på sådan verksamhet. Under den förra mandatperioden introducerade Miljöpartiet, Socialdemokraterna och Vänsterpartiet programmet Forska & Vax, med syftet att stärka och stimulera forskning och utveckling i små och medelstora företag. Programmet har varit mycket framgångsrikt, och programmet borde därför utökas med 100 miljoner kronor per år 2010–2012. Detta tillskott borde riktas specifikt mot forskning med miljörelevans inom små företag, t.ex. för att ta fram ny miljö- och energiteknik. Det föreslagna nya programmet för transportforskning skulle vara inriktat på framtidsbranscher, såsom spårvagnsproduktion, utveckling av smarta omlastningscentraler och energieffektiva sjötransporter. Genom en satsning på framtidens logistik- och infrastrukturlösningar skulle utrymme skapas för nya växande näringar som både skapar jobb och bidrar till en hållbar utveckling. Satsningen, som fullt utbyggd skulle omfatta 300 miljoner kronor årligen, borde delas upp i tre forskningsprogram – ett med fokus på fordonsutveckling i kollektivtrafiken, ett om infrastruktur med fokus på spår och intermodala transportlösningar och ett tredje med fokus på miljösmarta sjötransporter. En viktig del i programmen skulle vara att genomföra demonstrationsprojekt, för vilka medel ofta saknas. Transportforskningsprogrammet skulle handhas av Vinnova, med uppgiften att knyta andra aktörer, såsom branscher, organisationer och myndigheter, till sig.

Anslaget till Tillväxtverket (1:4) borde ökas med 145 miljoner kronor, varav 100 miljoner kronor skulle användas för mikrokrediter för nystart av företag, 10 miljoner kronor för socialt företagande, 20 miljoner kronor för egenanställning och 15 miljoner kronor för miljödriven näringslivsutveckling. När det gäller riktade mikrokrediter för nystart av företag borde det system som Almi svarar för utökas. För människor med idéer som de vill omsätta i ett nytt företag är det ofta svårt att få ihop till det första startkapitalet, och kvinnor och personer med invandrarbakgrund har ofta svårare att få lån än andra grupper. Jag anser vidare att den sociala ekonomin där kooperativ och socialt företagande ingår bör stödjas. Detta stöd borde kunna gå både till kooperativa utvecklingscentrum och till annan stödstruktur för att utveckla det sociala företagandet och kooperativa verksamhetsformer. Den tredje delen som borde få medel under detta anslag är ett system med egenanställning. Detta innebär att en person blir anställd i ett företag som fungerar som arbetsgivare under den tid personen har kunder och uppdrag. Den egenanställda ansvarar själv för att arbeta in sin lön, medan företaget sköter administration och ekonomihantering mot en avgift. Tillväxtverket borde ges i uppdrag att vara samordnande myndighet för egenanställning, i vilket skulle ingå bl.a. informationsspridning, samord-

ning av statliga insatser, bidrag för start av egenanställningsföretag och utbildning av myndighetspersonal om egenanställning. Den sista delen under det här aktuella anslaget som borde få ökade medel avser miljödriven näringslivsutveckling. Tidigare Nutek, nuvarande Tillväxtverket, har i flera år bedrivit ett framgångsrikt arbete med stöd till miljödriven näringslivsutveckling. Regeringen har aviserat att denna aktivitet ska minskas och kanske avvecklas eller ersättas med någon annan typ av verksamhet. Jag anser att verksamheten i stället borde utvecklas.

Anslaget Näringslivsutveckling m.m. (1:5) borde totalt ha ökats med 95 miljoner kronor. Av dessa medel borde 20 miljoner kronor ha gått till att permanenta det nationella entreprenörskapsprogrammet. Dåvarande Nutek fick 2004 i uppdrag av regeringen att under tre år genomföra ett nationellt entreprenörskapsprogram. Målet med detta program har varit att öka andelen entreprenöriella personer och på lång sikt öka antalet företag. Miljöpartiet ser mycket positivt på programmet och dess olika projekt, t.ex. Komtek och Ung Företagsamhet. Regeringen har visserligen gett Skolverket ett uppdrag att arbeta mer med entreprenörskap, men inga medel har tillförts. Den verksamhet som bedrivs av 21 regionala resurscentrum för kvinnor, som stöder kvinnors entreprenörskap och som samordnas av Nationellt resurscentrum för kvinnor (NRC) borde få ökat stöd med 20 miljoner kronor. Det ökade stödet borde användas för att stimulera kvinnor att starta företag och ge fler kvinnor möjlighet att få stöd, råd och hjälp av mer erfarna kvinnliga företagare inför sin företagsstart och för uppsökande verksamhet. En tredje del som borde få ökat stöd genom det här aktuella anslaget är inrättandet av ett branschprogram för miljöteknik, där 50 miljoner kronor borde ha avsatts. I ett sådant program skulle näringslivet och de fackliga organisationerna samarbeta i att ta fram strategier för hur miljöteknikbranschen kan utvecklas, där fokus skulle vara att rikta stödet mot de tekniker som har störst effekt i kampen mot klimatförändringarna. En annan verksamhet inom miljösektorn som borde ha getts ökade medel via anslaget till näringslivsutveckling är verksamheten vid Sveriges miljöteknikråd (Swentec). Rådet har haft i uppdrag att stärka svenska företags affärsmöjligheter och konkurrenskraft inom miljöteknik, miljöanpassade varor, tillverkningsprocesser och tjänster på de svenska och internationella marknaderna och lyckats väl med att stödja miljöteknikutvecklingen. Regeringen har emellertid omvandlat Swentec till en tidsbegränsad delegation inom Regeringskansliet. Jag anser att delegationens arbete måste vara långsiktigt och att 5 miljoner kronor borde ha tillförts delegationen 2010.

Inom ramen för anslaget till näringslivsutveckling borde också inrättande av regionala kulturcentrum finansieras. Sådana centrum skulle fungera som en mötesplats för kulturutövare, men också för företrädare för näringslivet, forskare och samhället i övrigt. Dessutom borde kontakt hållas med andra delar av den offentliga sektorn, såsom sjukhus, skolor och

förskolor. De nuvarande nationella resurscentrumen borde vara en del av det föreslagna systemet. Olika regionala centrum borde byggas upp kring olika tematiska kulturområden.

Slutligen borde anslaget till turistfrämjande (1:7) ha tillförts ytterligare 50 miljoner kronor. Miljöpartiet har, tillsammans med Socialdemokraterna och Vänsterpartiet i en gemensam motion, 2009/10:N476 (s, v, mp), redovisat en rad förslag för att främja besöksnäringen. Turismen borde kunna växa snabbare i Sverige än i resten av Europa, och Sverige borde kunna locka en större andel av de nya globala turisterna (dessa synpunkter utvecklas i ett separat särskilt yttrande om turismen av företrädarna i utskottet för Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet).

4. Turism (s, v, mp)

Tomas Eneroth (s), Carina Adolfsson Elgestam (s), Alf Eriksson (s), Krister Örnfjäder (s), Karin Åström (s), Kent Persson (v), Per Bolund (mp) och Eva-Lena Jansson (s) anför:

Vi vill särskilt redovisa våra synpunkter på behovet av investeringar i besöksnäringen och vilket innehåll dessa borde ha. I en gemensam motion från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet – 2009/10:N476 – finns förslag om en rad åtgärder som borde vidtas. I budgetförslagen från respektive parti finns en ökning av det aktuella anslaget till turistfrämjande (1:7) med 50 miljoner kronor för 2010.

Enligt FN:s turismorganisation (UNWTO) kommer den globala turismen att växa med över 70 % och turismen i Europa med 50 % till 2020. Antalet sysselsatta i besöksnäringen i Sverige har ökat med nästan 30 000 heltidsarbeten sedan 2000. Vi vill att turismen ska växa snabbare här än i resten av Europa och att Sverige ska locka till sig en större andel av de nya globala turisterna. Internationella evenemang är t.ex. ett mycket intressant segment, där Sverige har stor tillväxtpotential. Denna potential måste tas till vara för att skapa nya jobb.

Vi har som mål att Sverige ska bli ett av världens främsta turistländer under det kommande decenniet. För att åstadkomma detta borde staten, i samarbete med företag, föreningar och kommuner, ta ett ökat ansvar för att locka besökare till Sverige. Vår bedömning är att besöksnäringen kan bli en av de branscher som går mot strömmen och behåller eller rent av ökar sin sysselsättning under de närmaste åren. Besöksnäringen är en bransch med en stor outnyttjad tillväxtpotential. För att ta till vara denna potential borde marknadsföringen av Sverige som turistland öka kraftigt och i det närmaste fördubblas. Bland annat borde investeringar göras för att stärka Sveriges roll som evenemangsland. Direkt efter en valseger 2010 avser våra tre partier att ta initiativ till branschsamtal med besöksnäringen för att åstadkomma ett strategiprogram. Ett sådant program ska innehålla åtgärder för kompetensutveckling och forskningsinsatser. Den svenska besöksnäringen bör också bli ledande i att erbjuda klimatsmarta alternativ

till sina gäster. I den nyssnämnda motionen finns en utförligare redovisning av de åtgärder som vi anser borde vidtas för att främja besöksnäringens utveckling.

5. Insatser för att stärka småföretagen (s, v, mp)

Tomas Eneroth (s), Carina Adolfsson Elgestam (s), Alf Eriksson (s), Krister Örnfjäder (s), Karin Åström (s), Kent Persson (v), Per Bolund (mp) och Eva-Lena Jansson (s) anför:

Vi vill något kommentera frågan om insatser för att stärka småföretagen. I en gemensam reservation i detta betänkande från företrädarna för Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet rörande inriktningen av näringspolitiken redovisas bl.a. sammanfallande synpunkter på småföretagens betydelse för att kunna upprätthålla en hög sysselsättningsnivå. Vår gemensamma syn på behovet av åtgärder för att stärka småföretagen kommer också till uttryck i de förslag om anslag inom utgiftsområde 24 Näringsliv som lagts fram i parti- och kommittémotioner från våra tre partier. Vi har visserligen något olika förslag om öknings- och utformningen av olika verksamheter, men det finns en grundläggande samsyn om att det behövs åtgärder från statens sida. Detta är helt uppenbart i den situation som för närvarande råder på arbetsmarknaden.

Inom utgiftsområde 24 Näringsliv är åtgärder för att stärka småföretagen aktuella bl.a. inom ramen för anslagen till forskning och utveckling (1:2) och till näringslivsutveckling (1:5). För båda dessa anslag finns i de alternativa budgetförslagen från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet förslag om förstärkningar. Det gäller t.ex. ökade medel till programmet Forska & Vax och ökade medel för att underlätta kapitalförsörjningssituationen för småföretag.

6. Sveriges handlingsprogram för tillväxt och sysselsättning – uppföljningsrapport 2009, punkt 5 (s)

Tomas Eneroth (s), Carina Adolfsson Elgestam (s), Alf Eriksson (s), Krister Örnfjäder (s), Karin Åström (s) och Eva-Lena Jansson (s) anför:

Överlämnandet av uppföljningsrapporten 2009 av Sveriges handlingsprogram för tillväxt och sysselsättning genom regeringens skrivelse till riksdagen är av formell karaktär och följer av en inom EU överenskommen hantering. Eftersom innehållet i skrivelsen utgörs av åtgärder som finns redovisade i budgetpropositionen för 2010 vill vi framhålla att dessa har fått kraftig kritik i olika parti- och kommittémotioner från Socialdemokraterna. Generellt karakteriseras regeringens agerande av passivitet. Det finns dock ingen anledning att i detta sammanhang upprepa den kritik Socialdemokraterna har framfört. Avslutningsvis vill vi också understryka vikten

av att regeringen verkar för att Lissabonstrategin även framöver ses som tredelad, dvs. att socialpolitiken, den ekonomiska politiken och miljöpolitiken ömsesidigt stöder varandra.

7. Sveriges handlingsprogram för tillväxt och sysselsättning – uppföljningsrapport 2009, punkt 5 (v)

Kent Persson (v) anför:

Överlämnandet av uppföljningsrapporten 2009 av Sveriges handlingsprogram för tillväxt och sysselsättning genom regeringens skrivelse till riksdagen är av formell karaktär och följer av en inom EU överenskommen hantering. Eftersom innehållet i skrivelsen utgörs av åtgärder som finns redovisade i budgetpropositionen för 2010 vill jag framhålla att dessa har fått kraftig kritik i olika parti- och kommittémotioner från Vänsterpartiet. Generellt karakteriseras regeringens agerande av passivitet. Det finns dock ingen anledning att i detta sammanhang upprepa den kritik Vänsterpartiet har framfört.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Proposition 2009/10:1

Proposition 2009/10:1 Budgetpropositionen för 2010 utgiftsområde 24:

1. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2010 för ramanslaget 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 000 000 000 kronor under 2011–2015 (avsnitt 3.9.2).
2. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2010 för ramanslaget 1:5 Näringslivsutveckling m.m. ingå ekonomiska förpliktelser som, inklusive tidigare gjorda åtaganden, medför ett behov av framtida anslag på högst 200 000 000 kronor under 2011–2013 (avsnitt 3.9.5).
3. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2010 för ramanslaget 1:8 Sveriges geologiska undersökning: Geologisk undersökningsverksamhet m.m. besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 6 000 000 kronor under 2011–2012 (avsnitt 3.9.8).
4. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2010 för ramanslaget 1:9 Sveriges geologiska undersökning: Geovetenskaplig forskning besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 12 000 000 kronor under 2011–2013 (avsnitt 3.9.9).
5. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2010 för ramanslaget 1:15 Rymdverksamhet besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 000 000 000 kronor under 2011–2015 (avsnitt 3.9.15).
6. Riksdagen bemyndigar regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer att under 2010 ställa ut statliga kreditgarantier till företag i fordonsklustret för upptagande av lån i Europeiska investeringsbanken för omställning till grön teknologi m.m. på upp till 20 000 000 000 kronor mot fullgoda säkerheter och med marknadsavspeglade avgifter under normalt marknadsläge (avsnitt 3.9.27).
7. Riksdagen bemyndigar regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer att i enlighet med EG-kommissionens riktlinjer om statligt stöd under 2010 ge undsättningslån mot fullgoda säkerheter på upp till 5 000 000 000 kronor till företag inom fordonsklustret som befinner sig i ekonomiska svårigheter (avsnitt 3.9.27).

8. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2010 ikläda staten betalningsansvar intill ett belopp av högst 500 000 000 000 kronor för exportkreditgarantier inklusive redan utfärdade garantier (avsnitt 4.7.7).
9. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2010 ikläda staten betalningsansvar intill ett belopp av högst 10 000 000 000 kronor inklusive redan utfärdade garantier för investeringsgarantier (avsnitt 4.7.7).
10. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2010 besluta att Exportkreditnämnden får obegränsad upplåningsrätt i Riksgäldskontoret för skadeutbetalning (avsnitt 4.7.7).
11. Riksdagen bemyndigar regeringen eller, efter regeringens bestämmande, Riksgäldskontoret, att under 2010 bevilja AB Svensk Exportkredit (SEK) en låneram intill ett belopp om högst 100 000 000 000 kronor (avsnitt 4.7.8).
12. Riksdagen bemyndigar regeringen, eller, efter regeringens bestämmande, Riksgäldskontoret, att under 2010 bevilja AB Svensk Exportkredit (SEK) kreditgaranti för upplåning intill ett belopp om högst 250 000 000 000 kronor (avsnitt 4.7.8).
13. Riksdagen anvisar för budgetåret 2010 anslagen under utgiftsområde 24 Näringsliv enligt uppställning under avsnitt 1 i propositionen.

Skrivelse 2008/09:221

Regeringens skrivelse 2008/09:221 Redovisning av de åtgärder som föreslogs i proposition 2008/09:95.

Följdmotion med anledning av skrivelse 2008/09:221

2009/10:N1 av Tomas Eneroth m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av åtgärder för att stärka svensk fordonsindustris internationella konkurrenskraft.

Skrivelse 2009/10:34

Regeringens skrivelse 2009/10:34 Sveriges handlingsprogram för tillväxt och sysselsättning — uppföljningsrapport 2009.

Följdmotion med anledning av skrivelse 2009/10:34

2009/10:N6 av Ulf Holm och Per Bolund (båda mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det inom ramen för Lissabonstrategin och dess genomförande inte ska överföras ytterligare beslutskompetens till EU.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ta fram en svensk strategi som innehåller konkreta förslag inom klimat- och havsmiljöfrågan att driva inom EU inför kommande uppdateringar av EU:s Lissabonstrategi.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen, som en del i arbetet med att genomföra Sveriges del i Lissabonstrategin, bör genomföra det fempunktsprogram för minskad ungdomsarbetslöshet som beskrivs i motionen.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att jämställdhetsarbetet ska vara integrerat i alla politikområden i Lissabonstrategin.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen utifrån riktlinjerna i Lissabonstrategin ska lägga fram förslag på konkreta åtgärder för att motverka klimatförändringar och främja en hållbar utveckling i Sverige.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen, som en del i arbetet med att genomföra Sveriges del i Lissabonstrategin, bör utarbeta en svensk strategi för socialt företagande delvis utifrån andra länders arbete med social ekonomi.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2009

2009/10:Kr308 av Peter Eriksson m.fl. (mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att den kreativa sektorn ska ses och behandlas som den utvecklingsbransch den är.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regionala kulturcentrum bör inrättas som regionala mötesplatser för kulturutövare, offentlighet, civilsamhälle och näringsliv.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att de regionala kulturcentrumen ska bli en viktig aktör vid fastställandet av de lokala och regionala tillväxtprogrammen, i vilka kulturverksamheten blir ett centralt inslag.

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att satsa på kulturturismen som en hållbar väg till regional och nationell utveckling.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag på hur Sveriges internationella marknadsföring som kulturturismland kan stärkas.

2009/10:Ub292 av Andreas Norlén och Annicka Engblom (båda m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om goda attityder till företagande.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att initiera ett utvecklingsarbete inom Skatteverket, Arbetsförmedlingen och andra relevanta myndigheter för att öka förståelsen för företagandets villkor.

2009/10:T537 av Karin Svensson Smith m.fl. (mp):

1. Riksdagen beslutar om ett nytt program för fordonsforskning – ”Hållbara transporter” – med en budget om sammanlagt 600 miljoner kronor under perioden 2010–2012.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att de forskningsmedel som regeringen anslagit via Vinnova till fordonsforskning bör fördelas till projekt som leder till långtgående reduktioner av klimatpåverkan utifrån EU:s och Sveriges klimatmål, utan att äventyra andra hälso- eller miljökrav.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att även spårbunden fordonsindustri bör få ta del av de 3 miljarder kronor som regeringen anslagit till bolaget för fordonsforskning.

2009/10:N207 av Kent Persson m.fl. (v):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillsätta en produktivitätsdelegation.

2009/10:N214 av Hans Backman m.fl. (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om inrättande av ett övergripande mål för entreprenörskapspolitiken.

2009/10:N226 av Berit Andnor och Marie Nordén (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en nationell strategi för att få stora internationella evenemang till Sverige.

2009/10:N229 av Ann-Kristine Johansson och Sinikka Bohlin (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en översyn av marknadsföring av Sverige som turismland.

2009/10:N255 av Gunilla Carlsson i Hisings Backa och Claes-Göran Brandin (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om risker för förluster vid stora evenemang.

2009/10:N260 av Eva Johnsson och Désirée Pethrus Engström (båda kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av ett nationellt handlingsprogram för turistnäringen.

2009/10:N262 av Else-Marie Lindgren (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om marknadsföring av svensk turistnäring.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av forskning och utveckling av denna näring.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet att få fler internationella konferens-, kultur- och idrottsevenemang till Sverige.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att den statliga utredningen SOU 2007:32 ska skickas ut på remiss.

2009/10:N267 av Andreas Norlén (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om främjande av forskning och kunskapsspridning om värdegrundens betydelse för näringslivets utveckling och affärer.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om främjande av värdegrundsarbete inom näringslivet.

2009/10:N283 av Agneta Lundberg och Karl Gustav Abramsson (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om biodrivmedels- och miljöfordonsindustrin.

2009/10:N298 av Kent Persson m.fl. (v):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kreditgarantiföreningar.

2009/10:N299 av Kent Persson m.fl. (v):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om demonstrationsanläggningar.

2009/10:N300 av Kent Persson m.fl. (v):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om exportstöd till små och medelstora företag.

2009/10:N302 av Kent Persson m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Forska och väx-programmet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om biomedicin.

2009/10:N303 av Kent Persson m.fl. (v):

Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag om IUC enligt vad som anförs i motionen.

2009/10:N309 av Anne Marie Brodén (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att underlätta för företag att starta och växa.

2009/10:N311 av Désirée Liljevall (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om internationella evenemang.

2009/10:N319 av Solveig Hellquist (fp):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om marknadsföring av norrländsk och svensk turistnäring.

2009/10:N321 av Pia Nilsson och Olle Thorell (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förstärka Exportrådets, Vinnovas och Tillväxtverkets insatser för att skapa reella möjligheter för svenska miljöteknikföretag att expandera.

2009/10:N324 av Lars Wegendal m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om insatser för att stärka den internationella turismen mot turistmål i sydöstra Sverige.

2009/10:N332 av Fredrik Schulte (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en samordnad forsknings-, innovations- och näringspolitik.

2009/10:N342 av Eva Flyborg (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att fastställa det statliga huvudmannaskapet för Institutet för Kvalitetsutveckling (SIQ) samt säkerställa institutets långsiktiga finansiering.

2009/10:N359 av Monica Green m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utveckla natur- och kulturturismen på ett ekologiskt hållbart sätt.

2009/10:N381 av Lars Ohly m.fl. (v):

Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 24 Näringsliv enligt uppställning:

(tabellen med förändringar är utelämnad här)

2009/10:N384 av Luciano Astudillo (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheten att öronmärka minst en tiondel av Fouriermedlen till de små och medelstora innovativa företag som i dag forskar och utvecklar framtidens drivmedel och fordon.

2009/10:N388 av Tina Ehn m.fl. (mp):

14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om främjande av lokalt baserad eko-, rovdjurs-, upplevelse-, kunskaps- och kulturturism.
23. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det nationella entreprenörskapsprogrammet bör permanentas.

2009/10:N398 av Lars U Granberg (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att klarlägga vår basindustris villkor i ett internationellt perspektiv.

2009/10:N410 av Per Svedberg och Lars U Granberg (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om motorsport och om nationella och internationella evenemang.

2009/10:N419 av Patrik Forslund (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör ta fram en nationell strategi för att vara värdland för stora internationella idrotts- och kulturevenemang.

2009/10:N420 av Patrik Forslund (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör ta fram en nationell strategi för att skapa fler arbetstillfällen genom turistnäringen.

2009/10:N421 av Lennart Sacrédeus (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att stärka turismen och besöksnäringen såsom en växande näringsgren i vårt land.

2009/10:N429 av Per Bolund m.fl. (mp):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att kulturcentrumen finansieras genom satsningen på kultur och näringsliv inom ramen för anslag 1:5 Näringslivsutveckling m.m.
7. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 24 Näringsliv:

(tabellen med förändringar är utelämnad här)

2009/10:N432 av Anne Ludvigsson m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om åtgärder för att förbättra villkoren för småföretagare.

2009/10:N437 av Siw Wittgren-Ahl (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att satsa på evenemangsturism.

2009/10:N441 av Göran Persson i Simrishamn m.fl. (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utveckla besöksnäringen som en av de mest attraktiva arbetsmarknaderna för ungdomarna i Skåne och Sverige.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att samordna landets resurser när det gäller besöksnäringen i ett strategiprogram.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att öka den politiska prioriteringen och befästa besöksnäringen som en central basnäring och prioriterad del av svensk ekonomi.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att satsa på internationella evenemang.

2009/10:N446 av Christer Winbäck m.fl. (fp, m, c, kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om nödvändigheten av att se över turistföretagens villkor.

2009/10:N449 av Raimo Pärssinen m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om åtgärder för industrin hösten 2009.

2009/10:N456 av Marie Nordén m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa ett nationellt stöd för utvecklingen av turistnäringen i hela landet.

2009/10:N468 av Andreas Norlén m.fl. (m, c, fp, kd):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om utvecklingen av den östgötska besöksnäringen.

2009/10:N469 av Matilda Ernkrans m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om nya gröna jobb.

2009/10:N472 av Tomas Eneroth m.fl. (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att stärka tjänsteforskningen och den högproduktiva tjänstesektorn.
4. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 24 Näringsliv enligt uppställning:

(tabellen med förändringar är utelämnad här)

2009/10:N475 av Mona Sahlin m.fl. (s):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om den kunskapsintensiva tjänstesektorns och den högproduktiva basindustrins avgörande betydelse för Sveriges framtida konkurrenskraft.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om åtgärder för ökat företagande och entreprenörskap i hela landet.

2009/10:N476 av Tomas Eneroth m.fl. (s, v, mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att investera i marknadsföringen av Sverige som turistland.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om insatser för att stärka Sveriges roll som evenemangsland.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utforma ett nationellt strategiprogram för besöksnäringen.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om klimatsmart turism i Sverige.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en stärkt samordning av det offentliga turistfrämjandet.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge Tillväxtverket i uppdrag att effektivisera marknadsföringen av Sverige som turistland.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att en strategi för genomförandet av bl.a. internationella idrotts- och kulturevenemang bör tas fram.

2009/10:N481 av Ulf Holm m.fl. (mp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör låta utreda det statliga stödet till miljöforskning för fordonsindustrin.

2009/10:N488 av Kurt Kvarnström m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att kartlägga basindustrins villkor ur ett internationellt perspektiv.

BILAGA 2

Regeringens och oppositionspartiernas förslag till anslag för 2010 under utgiftsområde 24 Näringsliv

Belopp i 1000-tal kronor

Anslag (ramanslag)		Regeringens förslag	Avvikelser i förhållande till regeringens förslag		
			s	v	mp
1:1	Verket för innovationssystem: Förvaltningskostnader	142 567			
1:2	Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling	1 903 795	+100 000	+180 000	+200 000
1:3	Institutens strategiska kompetensmedel m.m.	468 231			
1:4	Tillväxtverket	367 508	–10 000		+145 000
1:5	Näringslivsutveckling m.m.	565 509	+20 000	+258 000	+95 000
1:6	Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser	78 229			
1:7	Turistfrämjande	150 035	+50 000	+50 000	+50 000
1:8	Sveriges geologiska undersökning: Geologisk undersökningsverksamhet m.m.	178 985			
1:9	Sveriges geologiska undersökning: Geovetenskaplig forskning	5 594			
1:10	Sveriges geologiska undersökning: Miljösäkring av oljelagringsanläggningar, m.m.	8 375			
1:11	Patentbesvärsrätten	17 956			
1:12	Bolagsverket: Finansiering av likvidatorer	7 952			
1:13	Bidrag till terminologisk verksamhet	4 132			
1:14	Rymdstyrelsen: Förvaltningskostnader	24 371			
1:15	Rymdverksamhet	686 748			
1:16	Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien	5 327			
1:17	Konkurrensverket	126 551		–10 000	
1:18	Konkurrensforskning	13 158			

Anslag (ramanslag)		Regeringens förslag	Avvikelser i förhållande till regeringens förslag		
			s	v	mp
1:19	Medel till AB Göta kanalbolag för upprustning och drift av kanalen	19 910			
1:20	Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag m.m.	22 950		−23 000	
1:21	Kapitalinsatser i statliga bolag	1 000			
1:22	Avgifter till vissa internationella organisationer	5 780			
1:23	Finansiering av rättegångskostnader	10 000			
1:24	Utvecklingsprogram för ökad konkurrenskraft	200 000	+100 000		
1:25	Bidrag till kommersialisering av kunskap och innovation m.m.	50 000			
1:26	Avvecklingsanslag för Nutek, ITPS och Glesbygdsverket	15 660			
1:27	Stöd till fri programvara (nytt anslag)			+10 000	
2:1	Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighets- verksamhet	21 705			
2:2	Kommerskollegium	79 362			
2:3	Exportfrämjande verksamhet	208 889	+50 000	+65 000	
2:4	Investeringsfrämjande	58 395	+10 000		
2:5	Avgifter till internationella handelsorganisationer	19 417			
2:6	Bidrag till standardiseringen	31 074			
Summa för utgiftsområdet		5 499 165	+320 000	+530 000	+490 000

BILAGA 3

Utskottets förslag till anslag för 2010 under utgiftsområde 24 Näringsliv

Företrädarna för s, v och mp har avstått från att delta i beslutet om anslag (se särskilda yttranden 1–3).

Belopp i 1000-tal kronor

Anslag (ramanslag)		Utskottets förslag
1:1	Verket för innovationssystem: Förvaltningskostnader	142 567
1:2	Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling	1 903 795
1:3	Institutens strategiska kompetensmedel m.m.	468 231
1:4	Tillväxtverket	367 508
1:5	Näringslivsutveckling m.m.	565 509
1:6	Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser	78 229
1:7	Turistfrämjande	150 035
1:8	Sveriges geologiska undersökning: Geologisk undersökningsverksamhet m.m.	178 985
1:9	Sveriges geologiska undersökning: Geovetenskaplig forskning	5 594
1:10	Sveriges geologiska undersökning: Miljösäkring av oljelagringsanläggningar, m.m.	8 375
1:11	Patentbesvärshöjningen	17 956
1:12	Bolagsverket: Finansiering av likvidatorer	7 952
1:13	Bidrag till terminologisk verksamhet	4 132
1:14	Rymdstyrelsen: Förvaltningskostnader	24 371
1:15	Rymdverksamhet	686 748
1:16	Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien	5 327
1:17	Konkurrensverket	126 551
1:18	Konkurrensforskning	13 158
1:19	Medel till AB Göta kanalbolag för upprustning och drift av kanalen	19 910
1:20	Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag m.m.	22 950
1:21	Kapitalinsatser i statliga bolag	1 000
1:22	Avgifter till vissa internationella organisationer	5 780
1:23	Finansiering av rättegångskostnader	10 000
1:24	Utvecklingsprogram för ökad konkurrenskraft	200 000
1:25	Bidrag till kommersialisering av kunskap och innovation m.m.	50 000

Anslag (ramanslag)		Utskottets förslag
1:26	Avvecklingsanslag för Nutek, ITPS och Glesbygdsverket	15 660
2:1	Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myn- dighetsverksamhet	21 705
2:2	Kommerskollegium	79 362
2:3	Exportfrämjande verksamhet	208 889
2:4	Investeringsfrämjande	58 395
2:5	Avgifter till internationella handelsorganisationer	19 417
2:6	Bidrag till standardiseringen	31 074
Summa		5 499 165